



آفتاب

نشریه داخلی بانک خاورمیانه . سال سوم . شماره ۱۰ . تیر ۱۳۹۵

- ◆ آینده بانکداری ایران در سایه پر جام
- ◆ ورود منابع خارجی
- ◆ تدبیر جهانی
- ◆ ضرورت تغییر رویکرد
- ◆ رقابت شدید را دوست دارم



بیم و امیدهای ورود سرمایه خارجی

۲

آینده بانکداری ایران در سایه برجام

۳

ورود منابع خارجی

۴

تحولات اقتصادی ایران پس از برجام

۵

ولی افتاد مشکلها

۶

موانع سرمایه گذاری خارجی

۷

اوراق بدهی؛ بازاری که به آن نیاز داریم

۸

مسکن همچنان در رکود

۹

تدبیر جهانی

۱۰

جویندگان بلا

۱۱

تشویق و حمایت

۱۲

حسابرسی داخلی و حاکمیت شرکتی

۱۴

اعتباری برای خرید

۱۵

ریسک متفاوت بودن را بپذیرید

۱۶

ضرورت تغییر رویکرد

۱۷

مسیر حرکت

۱۸

باسوادی مدرن

۲۰

رقابت شدید را دوست دارم

۲۱

افق یک سرمایه گذاری

۲۲

عبور از فشارها

۲۳

اخبار

۲۴

سردبیر: محسن کریمی

دبیر اجرایی: هومن جهانگرد

زیر نظر مدیریت ارتباطات بانک خاورمیانه

همکاران این شماره:

فرشید اسلامبولچی، سارا پیشداد، محمدمهدی تربتی،
فرزانه رجایی سلیمانی، آیرین ریاحی، مریم ذوالفقار، هادی سهرابی،
شینم طاهریان، پیام طراوتی، محمد کوثری و زهرا نوروزی

طراح:

حنانه نیازمند

برای دریافت فایل الکترونیکی نشریه لطفاً یک ایمیل با
عنوان اشتراک آفتاب خاورمیانه به نشانی
info@middleeastbank.ir
ارسال فرمایید.

- آفتاب خاورمیانه یک نشریه داخلی و مستقل است که تمامی حقوق آن به بانک خاورمیانه تعلق دارد.
- مسئولیت مطالب نشریه با پدیدآورندگان است و انتشار آنها لزوماً به معنی تأیید تمام یا بخشی از مطالب نیست.
- نقل مطالب از نشریه با ذکر منبع ممانعی ندارد.
- منابع در آرشيو نشریه موجودند.

آفتاب خاورمیانه آماده دریافت دیدگاه‌های شماست.
دیدگاه‌ها و مقالات خود را از طریق پست الکترونیک یا
نشانی پستی برای ما ارسال نمایید و یا با ما تماس بگیرید.

نشانی: تهران، خیابان احمد قصیر (بخارست)،
نیش خیابان پنجم، شماره ۲،
ساختمان مرکزی بانک خاورمیانه
کد پستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷
تهران، صندوق پستی: ۴۴۴۵-۱۵۸۷۵

تلفن: ۴۲ ۱۷۸۰۰۰
دورنگار: ۸۸۷۰۱۰۹۵
پیام کوتاه: ۳۰۰۰۴۲۱۷۸
مرکز ارتباط با مشتریان: ۸۸۷۲۶۶۹۰
امور سهامداران: ۴۲ ۱۷۸۰۲۰

www.middleeastbank.ir
info@middleeastbank.ir

https://telegram.me/ME_Bank



بانک خاورمیانه
بانک منتخب فعالان موفق اقتصادی



بانک خاورمیانه
Middle East Bank

www.middleeastbank.ir
info@middleeastbank.ir

بیم و امیدهای سرمایه خارجی



محسن کریمی

مدیر ارتباطات |بانک خاورمیانه

◆ بعد از ورود برجام به مرحله عمل، انتظار جامعه رفع سریع تحریم‌ها، گشایش اقتصادی گسترده به همراه رفع محدودیت‌های مبادلات بانکی بود. گرچه دست‌اندرکاران روابط بین‌الملل برای شروع عملی رفع تحریم‌ها بازه‌ای بین شش ماه تا دو سال را پیش‌بینی کرده‌اند ولی برخی مقامات دولتی در مصاحبه‌ها و سخنرانی‌ها در مورد دوران پسابرجام بسیار غلوآمیز صحبت کردند.

یکی از مواردی که به عنوان آثار رفع تحریم‌ها روی آن تاکید بسیار شده سرمایه‌گذاری خارجی است. در مدت چند ماه پس از برجام شاهد ورود هیات‌های اقتصادی از کشورهای مختلف بوده‌ایم و دیدارهایی در سطح رئیس‌جمهوری و وزرا در داخل و خارج کشور انجام شده است. رئیس‌جمهوری در آیین گشایش مجلس دهم گفت: یکی از الزامات رشد هشت درصدی سرمایه‌گذاری ۳۰ تا ۵۰ میلیارد دلاری از منابع خارجی است؛ یعنی علاوه بر این که از تمام سرمایه‌گذاری‌های داخلی استفاده می‌کنیم سالانه بین ۳۰ تا ۵۰ میلیارد دلار باید منابع خارجی جذب کنیم. در جایی که وزارت صنعت، معدن، تجارت فقط برای بخش آلومینیوم به دنبال ۱۰ میلیارد دلار سرمایه است تا بتوانند ۶۰ درصد از تولیدات خود را صادر و بخشی از نیاز رو به رشد جهان به آلومینیوم را پوشش دهد، سخنگوی دولت اعلام کرد پس از برجام فقط حدود ۳/۵ میلیارد دلار در کشور سرمایه‌گذاری خارجی انجام شده است. این تفاوت نشانگر استقبال کم سرمایه‌گذاران برای شروع فعالیت است و گروه‌های کارشناسی، بیشتر در حال بررسی شرایط و امکانات و نه اقدام به سرمایه‌گذاری بوده‌اند.

دلیل نیاز به سرمایه‌گذاری خارجی تاثیر آن در سرعت بخشیدن به ساخت و تکمیل پروژه‌ها، ایجاد اشتغال و ورود تکنولوژی، تجربیات و مهارت‌های مربوط به مدیریت و بازاریابی و حضور در بازارهای جهانی است که اهمیت آن را برای کشورمان دوچندان می‌کند. سرمایه‌گذاری‌های خارجی مخصوصاً از طریق شرکت‌های فراملیتی موجب می‌شوند تا تولیدکنندگان کارآمد جانشین تولیدکنندگان ناکارآمد شوند.

در کشورهایی که راه تجارت وسرمایه‌گذاری درآنها سهل و محیط اقتصادی برای فعالیت‌های بخش خصوصی (اعم از داخلی و خارجی) مساعد بوده حضور شرکت‌های فراملی آثار مثبتی بر جذب و تخصیص منابع آنها داشته است. موفقیت‌های صنعتی‌سازی در اقتصادهای تازه صنعتی‌شده در آسیا مانند مالزی، تایلند، تایوان و چین گویای این واقعیت است. آزادترین و سالم‌ترین اقتصاد دنیا را دارد و از نظر آسانی کسب و کار نیز در رتبه اول اقتصادهای جهان است. عوامل مختلفی در شکل‌گیری این شرایط نقش داشته ولی دلیل اصلی را می‌توان سیاست‌گذاری صحیح مبتنی بر تجارت آزاد دانست.

گرچه اقتصاد ایران برای سرمایه‌گذاران بزرگ بین‌المللی جذابیت‌هایی دارد ولی در منطقه خاورمیانه رقبای دیگری هم وجود دارند که برخی از مدت‌ها قبل زیرساخت‌های لازم برای سرمایه‌گذاری را فراهم کرده‌اند مانند ترکیه و دوبی و برخی با توجه به افت بهای نفت و کاهش درآمدها به شدت به دنبال جذب سرمایه‌گذاران هستند و در این راه از کوشش برای منزوی نگاه داشتن ایران و ایراد تهمت‌های مختلف به آن کوتاهی نمی‌کنند. یکی از مشکلات اجتماعی-اقتصادی کشور ما معضل بیکاری است که سرمایه‌گذاری‌های خارجی می‌توانند با افزایش اشتغال، ساز و کار مطلوبی برای ایجاد بازار کار مناسب به منظور جذب انبوه دانش‌آموختگان به وجود آورند. با حضور فعال و مستمر سرمایه‌گذاران خارجی، جذابیت بازار سرمایه بیشتر می‌شود و انگیزه و تمایل سرمایه‌گذاران داخلی نیز افزایش می‌یابد. این پدیده به صورت غیر مستقیم موجب افزایش نقدینگی فعال در بازار

نیز می‌شود. سرمایه‌گذاران خارجی با تقاضای اطلاعات شفاف، به موقع و با کیفیت، به افزایش کارایی بازار کمک می‌کنند. به‌کارگیری استانداردهای حسابداری، قوانین و مقررات مناسب و نیروی انسانی کارآمد، ضمن ایجاد بازار رقابتی به بهبود شرایط بازار کمک می‌کند. سرمایه‌گذاری خارجی بر بستر رونق اقتصادی داخلی استوار است و در شرایطی مثبت است که اقتصاد کشور در شرایط مولد و پویا باشد. در این صورت هم انگیزه و اعتماد سرمایه‌گذاران به حضور در کشور افزایش می‌یابد و هم حضور این سرمایه‌ها موجب شتاب بیشتر و افزایش گردش اقتصادی خواهد شد. درصورتی که سرمایه‌گذاری خارجی جانشین سرمایه‌گذاری داخلی شود، اثر اشتغال آن ناچیز و حتی منفی خواهد بود.

در حال حاضر متأسفانه تصویر خوشایندی از رونق اقتصادی در کشور مشاهده نمی‌شود. به رغم کاهش نرخ تورم و تاثیرات مثبت، انتظار جامعه نسبت به بهبود وضع اقتصادی، پروژه‌های بزرگ عمرانی بزرگ گردش اقتصادی ندارد و نشانی از شروع آنها هم دیده نمی‌شود. کسری بودجه دولت به سختی اجازه ادامه پروژه‌های متوسط فعلی را می‌دهد. طبق آمار بانک مرکزی دولت ۵۰۰ هزار میلیارد تومان به سیستم بانکی بدهی دارد. سرمایه‌گذاران داخلی و به تبع آن سرمایه‌گذاران خارجی تصمیم برای ورود به عرصه پروژه‌های بزرگ عمرانی ندارند. مشکلات مربوط به مقررات مالیاتی، ارزش افزوده، بیمه تأمین اجتماعی و دیوانسالاری‌های حکومتی گیج‌کننده است. خیلی از شرکت‌های بزرگ تعدیل نیروی عمده داشته‌اند و برخی کارخانه‌های تولیدی با بخشی از توان اسمی کار می‌کنند و یا کاملاً تعطیل شده‌اند. این مشکل در بازار ساخت و ساز بخش خصوصی نیز به شدت نمایان است.

در حوزه بانک‌ها نیز با کاستی‌هایی مواجه هستیم. الزامات بین‌المللی در مورد رعایت شاخص‌های کفایت سرمایه بر اساس مقررات بازل ۳، لزوم فعالیت موسسه‌های اعتبارسنجی و الزامات حاکمیت شرکتی از قبیل مدیریت ریسک، مدیریت تطبیق قوانین و مقررات، حسابرسی داخلی و مبارزه با پولشویی از جمله الزاماتی هستند که برای ایجاد روابط بانکی با نظام بین‌المللی ضروری هستند.

صندوق بین‌المللی پول برای بازگشت ایران به نظام بانکی بین‌المللی اعلام آمادگی کرده که در زمینه‌های مختلف ازجمله مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم به ایران کمک کند. معاون این بانک شرایط کنونی را یک شرایط ویژه برای سرمایه‌گذاری در ایران دانست و با اشاره به تفاوت نظام اقتصادی ایران و بانک‌های ایرانی با نظام‌های جهانی اظهار امیدواری کرد که بانک‌ها تلاش کنند سطح فعالیت خود را ارتقا دهند و خود را با استانداردهای تعریف‌شده برای بانک‌ها در سطح بین‌المللی متناسب کنند. رعایت استانداردها و تمامی قوانین و مقررات بین‌المللی به ویژه قوانین ضدپولشویی (AML) و مبارزه با تروریسم (CFT) در سطح بین‌المللی و به دست‌آوردن اعتماد بانک‌های بزرگ اروپایی و نیز پیاده‌سازی سیستم‌های یکپارچه کنترلی از اولویت‌های نظام بانکی ایران است.

صرف نظر از مسایلی که ذکر شد شرکت‌های بین‌المللی علاقه‌مند به تجارت با ایران، به دلیل ترس از تحریم‌های دولت آمریکا، از ورود به بازار ایران خودداری می‌کنند و نگران هستند که در صورت همکاری با ایران از سوی دولت آمریکا جریمه شوند. ظاهراً روند بهبود با گام‌های آهسته به پیش می‌رود و برای تحرک بیشتر باید همچنان صبور باشیم. ■

- Anti Money laundering
- Combating financing of Terrorism

آینده بانکداری ایران در سایه برجام

این یادداشت برگرفته از سخنرانی جناب‌آقای دکتر پرویز عقیلی‌کرمانی مدیرعامل بانک خاورمیانه در جلسه دست‌اندرکاران برجام با ریاست جمهوری در تاریخ ۱۲/۴/۱۳۹۵ است.



◆ اگر فعالیت بانکداری را به داخلی و خارجی تقسیم کنیم، قبل از برجام فعالیت بانکداری خارجی ایران فقط از طریق صرافی‌ها و همکاری با چند بانک نظیر کونلون بانک چین –Kunlun Bank-، یوکو بانک هند –UCO Bank- انجام می‌شد. می‌توان گفت عملاً فعالیت بانکی بین‌المللی در دوره تحریم وجود نداشت و هزینه و زیان روش مورد استفاده سرسام‌آور بود. اکنون خوشبختانه تعداد بانک‌های خارجی علاقمند به همکاری در حال افزایش است ولی علت اصلی عدم همکاری و محدود بودن تعداد بانک‌های خارجی آماده همکاری همه جانبه با ما به دلیل تغییراتی است که طی این مدت در عرصه بانکداری بین‌المللی اتفاق افتاده و ما از آنها کم‌وبیش دور بوده‌ایم. طی ۱۵ سال اخیر مقررات بین‌المللی تغییر کرده که فقط به تعدادی از این موارد اشاره می‌کنم:
تطبیق قوانین و مقررات، مدیریت ریسک، حسابرسی داخلی، مقررات مبارزه با پولشویی و مبارزه با تأمین مالی تروریسم، مقررات کمیته بازل، و مشکلات پیش‌روی خود نمی‌تواند به تنهایی احتیاجات استقرایی تأمین مالی جامعه یا شرکت‌ها را پاسخگو باشد. امروز در کشور ما تأمین تسهیلات یک میلیون تومانی و هزار میلیارد تومانی فقط به عهده بانک‌ها است ولی این روش تأمین مالی در جهان امروز دیگر قابل قبول نیست، گفته می‌شود که اقتصاد کشور ما بانک محور است مانند آلمان. امروزه اندازه بازار اوراق بدهسی در آلمان بیش از ۱۶۰ درصد تسهیلات بانکی آنهاست.

روشن است که سیستم بانکی کشور با همه محدودیت‌ها و مشکلات پیش‌روی خود نمی‌تواند به تنهایی احتیاجات استقرایی تأمین مالی جامعه یا شرکت‌ها را پاسخگو باشد. امروز در کشور ما تأمین تسهیلات یک میلیون تومانی و هزار میلیارد تومانی فقط به عهده بانک‌ها است ولی این روش تأمین مالی در جهان امروز دیگر قابل قبول نیست، گفته می‌شود که اقتصاد کشور ما بانک محور است مانند آلمان. امروزه اندازه بازار اوراق بدهسی در آلمان بیش از ۱۶۰ درصد تسهیلات بانکی آنهاست.

پس از معرفی و عرضه اوراق دولتی باید اوراق بدهی شرکتی هم معرفی گردد. ولی این بازار نباید دستوری باشد. بهترین راه برای تشویق شرکت‌ها برای روی آوردن به این بازار، اعتبار مالیاتی (Tax Credit) است. در راستای به حرکت درآوردن هر چه سریع‌تر اقتصاد باید اوراق بدهسی را با اعتبار مالیاتی پیش ببریم که جزئیاتش را برای وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی ارسال کرده‌ام.

پس از معرفی و عرضه اوراق دولتی باید اوراق بدهی شرکتی هم معرفی گردد. ولی این بازار نباید دستوری باشد. بهترین راه برای تشویق شرکت‌ها برای روی آوردن به این بازار، اعتبار مالیاتی (Tax Credit) است.

در راستای به حرکت درآوردن هر چه سریع‌تر اقتصاد باید اوراق بدهسی را با اعتبار مالیاتی پیش ببریم که جزئیاتش را برای وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی ارسال کرده‌ام.

مبارزه با پولشویی

همانطوری که قبلاً اشاره شد باید توجه داشته باشیم که سیستم بانکداری بین‌المللی در ۱۵ سال گذشته خیلی تغییر کرده و از این رو ما فاصله زیادی با الزامات قانونی بانکداری بین‌المللی داریم. موضوع FATF شامل قوانین ضد پولشویی و ضد تأمین مالی تروریسم که بابت هر دوی آنها قوانین مربوطه را امروز در کشور داریم. خوشبختانه در گزارش آخر ۲۴ ژوئن امسال درجه ایران را یک درجه پایین آوردند.

یعنی به جای اینکه همکاری بانکی را کاملاً منع کرده باشند، گفته‌اند با بررسی‌های دقیق‌تر امکان همکاری می‌تواند ایجاد شود. مهم اینجاست که با زحماتی که بانک مرکزی و اداره اطلاعات مالی وزارت اقتصاد کشیده‌اند توانسته‌اند این موقعیت را پیش آورند. ما هم باید همت کنیم که ظرف این یک سال دقیقاً مقررات لازم را پیاده سازی نماییم و ما بانک‌های ایرانی ظرف این یک سال خود را با قوانین بین‌المللی تطبیق دهیم. همانطور که قبلاً گفته شده لازم است بازار اوراق بدهی شرکتی هم راه بیافتد که مزیت آن علاوه بر پایین آوردن غیردستوری نرخ سود در بازار و حفظ دست‌آورد عمده دولت در پایین آوردن نرخ تورم، نقش عمده‌ای در بهبود وضع اقتصادی نیز خواهد داشت.

بازار جدید گاز طبیعی

نکته دیگر برای تحریک اقتصاد کشور استفاده از ذخایر گازی کشور است. طبق آخرین آمار BP که دو هفته پیش منتشر شد ذخائر ثابت شده گاز ایران معادل ۳۴ هزار میلیارد متر مکعب برآورد شده که از روسیه که ۳۲/۳ هزار میلیارد متر مکعب و قطر که ۲۴/۵ هزار میلیارد متر مکعب است، بیشتر است. روسیه تقریباً بازار اروپا را در دست دارد و قطر هم با سرمایه‌گذاری‌های خوبی که طی ۲۰ سال گذشته داشته، تقریباً بازار گاز مایع را هم از نظر مقدار و هم حمل و نقل آن در اختیار دارد. بنابراین شاید بهتر است که ما یک حرکت کاملاً متفاوت انجام دهیم. بنابراین اگر ما راهی را پیدا کنیم که گاز در کشور خودمان استفاده شود و محصولات آن اعم از محصولات پتروشیمی یا برق یا هر کالای دیگر صادر گردد هم کار ایجاد کرده‌ایم هم در بعضی رشته‌ها تخصص جهانی پیدا کرده‌ایم و هم اقتصاد فعال شده است.

یکی از عوامل مورد سوال سرمایه‌گذاران اعم از خارجی و داخلی قیمت خوراک یا سا گاز مصرفی کارخانه‌ها است. بنابراین اگر ما این عامل ریسک را به کل از معادله خارج کنیم و گاز را رایگان در اختیار فعالیت‌های اقتصادی جدید قرار دهیم سرمایه‌گذاران فقط باید بازار آتی کالای تولید شده اعم از برق یا محصولات پتروشیمی را پیش‌بینی نمایند. البته در عوض گاز رایگان ما از روز اول بهره‌برداری مالیات بر درآمد در شرکت‌ها خواهیم گرفت اعم از صادرات یا مصرف داخلی. دوره قرارداده‌ها مثلاً ۱۵ یا ۲۰ ساله از روز امضاء است و شرکت‌ها باید هرچه سریعتر کارخانه‌ها یا نیروگاه‌ها را به کار اندازند چون زمان را از دست خواهند داد. در پایان نرخ گاز بر اساس متوسط قیمت معادل بشکه نفت است. ■





سیدحسین سلیمی

رئیس هیات‌مدیره | انجمن سرمایه‌گذاری‌های ایرانی و خارجی

نایب رئیس هیات‌مدیره | بانک خاورمیانه

بعد از جنگ جهانی دوم کشورها به این نتیجه رسیدند که برای کاهش هزینه تولید و توزیع، در سایر کشورهای که زمینه مناسب دارند سرمایه‌گذاری کنند تا بازده بیشتری برای صاحبان سهام به دست آورند. به عنوان مثال شرکت‌های آمریکایی در کشورهای اروپایی که اغلب جنگ‌زده بودند سرمایه‌گذاری کردند و صنایع خود را در آن کشورها مستقر کرده و موفقیت‌های خوبی به دست آوردند. آنها علاوه بر این که به آرامش و نیاز کشورهای میزبان کمک کردند، تولید ناخالص داخلی خودشان را نیز افزایش دادند و درآمد حاصله در نهایت موجب رشد تولید ناخالص داخلی و شاخص‌های اقتصادی آمریکا شد.

◆ نمونه دیگری که در منطقه خودمان شاهد بودیم تاثیرات سرمایه‌گذاری خارجی در ترکیه بود. ترکیه موفق شد با استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی به رشد اقتصادی ۸ درصد برسد و در حال حاضر صادرات این کشور ۱۶۵ میلیارد دلار در سال است.

بعضی‌ها می‌گویند ما امکانات مالی خوبی داریم و همه نوع منابع نیز در اختیارمان است پس چه نیازی به ورود سرمایه خارجی داریم؟ پاسخ این است که ما یک خون جدید می‌خواهیم که بر روی ارز ما فشار نیاورد. ما حدود ۵۰ تا ۶۰ میلیارد دلار امکانات ارزی داریم. حال اگر ۵۰ میلیارد دلار هم در سال به این اضافه شود می‌تواند برای ۱.۵ میلیون نفر شغل ایجاد کند. ما حدود ۷ میلیون بیکار داریم. پس اگر سرمایه جدید بیاید ما می‌توانیم این کار را انجام دهیم. کشورهایی که دنبال رشد ۸ درصدی هستند بدون سرمایه‌گذاری خارجی نمی‌توانند به این رشد دست پیدا کنند. نمونه‌اش چین است. غربی‌ها ۶۰۰ میلیارد دلار در چین سرمایه‌گذاری و رشد دو رقمی ایجاد کردند. تمام برندهای مشهور دنیا در چین سرمایه‌گذاری کرده‌اند. به اعتقاد من تاکنون کشوری نتوانسته است از بحران اقتصادی خارج شود مگر با سرمایه‌گذاری خارجی. آمریکا در بحران مالی بزرگی که در سال ۱۹۲۹ شروع شد با سرمایه‌گذاری اروپایی‌ها و حضورشان در اقتصاد نجات پیدا کرد. بعد از جنگ دوم آمریکایی‌ها رفتند در انگلیس، آلمان، ژاپن، ایتالیا و سایر کشورها سرمایه‌گذاری کردند. ما به دلیل جنگ و تحریم‌ها و مشکلات دیگر از نظر اقتصادی بسیار عقب افتاده‌ایم. اگر سرمایه‌گذاری خارجی وارد کشور نشود ما یک برنامه هفتاد هشتاد ساله می‌خواهیم که بتوانیم صنعتی شویم. اما نیاز داریم این



ورود منابع خارجی

به منظور آگاهی بیشتر از اتفاقاتی که پس از توافق برجام در حوزه اقتصاد و سرمایه‌گذاری خارجی برای ایران روی داد، به طور خلاصه به مرور سرخط خبرها می‌پردازیم.

اردیبهشت

وزیر کسب و کار سوئد اعلام کرد این کشور در واکنش به افزایش قیمت نفت قصد دارد روابط خود با ایران را تقویت کند و یک دفتر جدید تجاری در تهران تأسیس خواهد کرد. شرکت‌های جهانی هتل‌داری در حال تأسیس شعبه‌هایی در ایران هستند، و پیش‌بینی می‌کنند برداشته شدن تحریم‌ها علیه ایران باعث افزایش بسیار گردشگران و سفرهای تجاری پس از دهه‌ها انزوای اقتصادی شود.

شرکت کشتی‌سازی و مهندسی دریایی دوو، بزرگترین شرکت کشتی‌سازی کره جنوبی اخیراً یک موافقتنامه تجاری در زمینه اداره و ارائه کمک‌های تکنولوژی به مجتمع کشتی‌سازی و صنایع فراساحل ایران با دولتی با این شرکت آمریکایی **معادن ایران، به دنبال ۱۰ میلیارد دلار سرمایه در بخش آلومینیوم داخلی خود هستند که بتوانند ۶۰ درصد از تولیدات خود را صادر کرده و بخشی از نیاز رو به رشد جهان به آلومینیوم را پوشش دهند.**

یک شرکت کره‌ای اعلام کرد با سرمایه‌گذاری ۶۹ میلیون دلاری یک کارخانه تولید الیاف کشتی در ایران احداث خواهد کرد.

مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران با اشاره به افزایش ۱۰۰ درصدی صادرات نفت ایران به تایوان از مذاکره با سریلانکا برای امضای قرارداد فروش نفت خبرداد و اعلام کرد صادرات نفت به شرق آسیا افزایش یافته است.

وزیر نفت و گاز طبیعی هند گفت دهلی نو تمام بدهی نفتی این کشور به ایران را به یورو پرداخت می‌کند.

قطعه‌ساز خودروی آلمانی رابرت بوش یک دفتر در تهران افتتاح می‌کند و قصد دارد تا پایان اسامیل ۵۰ نفر را استخدام کند.

هلدینگ کیم هنگ سنگاپور با امضای یادداشت تفاهمی با صندوق توسعه صنایع دریایی اعلام آمادگی کرد تا سقف ۴۰۰ میلیون یورو در چند مرحله، برای تأمین مالی پروژه‌های دریایی همکاری مجدداً بگشاید.

سفیر اتریش اظهار کرد: بانک‌های اتریشی پس از توافق برجام در حال آغاز مراودات بانکی در ایران هستند و بانک صادرات و واردات این کشور

نیز دوباره صادرات به ایران را ضمانت می‌کند.

مدیرعامل DAEWOO در دیدار با رئیس سازمان توسعه تجارت ایران از تلاش این شرکت برای بازگشت قدرتمندانه به بازار ایران خبر داد.

شرکت ایرلندی کینگسپن، فعال در زمینه مصالح ساختمانی با هدف بهره‌جستن از آینده مثبت اقتصاد ایران، در زیرساخت‌های فرودگاهی این کشور سرمایه‌گذاری کرده است.

ایران در حال مذاکره با آژانس‌های رتبه‌بندی اعتباری مودیز و فیچ درباره بازگشت به سیستم‌های رتبه‌بندی است.

شرکت هواپیمایی بمباردیه متعلق به کشور کانادا برای سرمایه‌گذاری در خطوط هوایی ایران اعلام آمادگی کرده است.

همزمان با بازگشت جنرال الکتریک به میز مذاکره شرکت هالیبرتون آمریکا هم مذاکراتی را با شرکت‌های حفاری ایران به منظور ارائه برخی از خدمات فنی حفاری آغاز کرده و حتی احتمال قرارداد همکاری با این شرکت آمریکایی به منظور اجرای پروژه‌های جدید حفاری بین شرکت‌های بخش خصوصی و دولتی ایران قوت گرفته است.

معاون وزیر نفت با اشاره به تمایل شرکت‌های شل و بی.پی، برای سرمایه‌گذاری در ایران، گفت: صندوق ضمانت صادرات انگلیس آماده همکاری با ایران و پوشش بیمه‌ای است.

شرکت هیوندای کره جنوبی قراردادی به منظور ساخت یک نیروگاه ۵۰۰ مگاواتی به ارزش ۵۰۰ میلیون دلار در صنعت برق ایران امضا خواهد کرد.

ایتالیا یک ترمینال مسافری با مساحت ۸۰ هزار مترمربع در فرودگاه مهرآباد احداث می‌کند.

رئیس موسسه دریانوردی کره جنوبی از آمادگی کشورش برای سرمایه‌گذاری در بنادر و صنعت کشتیرانی ایران خبر داد.

صادرات فرش، خاویار، پسته و زعفران از ایران به آمریکا آزاد شد.

خرداد

وزارت اقتصاد آلمان اعلام کرد در پی پرداخت شدن بدهی‌های سابق ایران نزد بیمه اعتباری هرمس، آماده است ضمانت صادرات هرمس را برای تجارت با ایران مجدداً بگشاید.

ایران در نظر دارد با ۱۴ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری، ظرفیت پالایش نفت خام خود را تا چهار سال آینده به سه میلیون و ۲۰۰ هزار بشکه در روز برساند.

ایران بر سر خرید هواپیما از بوئینگ به توافق رسیده است.

همزمان با افزایش صادرات نفت خام ایران به کره جنوبی، اولین محموله میعانات گازی فاز ۱۹ پارس جنوبی هم به این کشور آسیایی صادر شد.

کمپانی Shell یک محموله از نفت خام ایران را در اروپا تحویل خواهد گرفت. این خرید نفتی کمپانی Shell را بعد از توتال در رده دوم خریداران بزرگ نفتی ایران بعد از رفع تحریم‌ها قرار می‌دهد.

ایران به دنبال سرمایه‌گذاری بین‌المللی به مبلغ ۳ میلیارد دلار می‌گردد. ایران برای تکمیل پروژه‌های پتروشیمی خود در جنوب و افزایش صادرات محصولات نفتی خود در صدد است با جذب سرمایه‌گذار خارجی صادرات خود را به آسیا بیشتر کند.

پالایشگاه‌های هندی که مهمترین مشتریان نفت ایران پس از چین هستند، پس از لغو تحریم‌های ایران، ماه گذشته بخشی از بدهی حدود ۶/۶ میلیارد دلاری خود به ایران را پرداخت کردند.

مدیر دفتر کنترل صادرات و امور اقتصادی دولت آلمان در مصاحبه‌ای با بلومبرگ اظهار کرد: بانک‌ها ریسک نقض تحریم‌های آمریکا را بسیار بزرگ می‌دانند به همین دلیل اقدامات بیشتر برای محدود کردن مسئولیت حقوقی مفید خواهد بود و سیاستمداران باید به این مسئله بپردازند.

برای توسعه صنعت حمل و نقل بخصوص برای ارتباط با مناطق محروم و دورافتاده در سراسر کشور، سرمایه‌گذاری ۷۲۵ میلیارد دلاری را در دستور کار قرار داده است.

فرهاد پرورش مدیرعامل هواپیمایی ملی ایران اظهار کرد: این شرکت هواپیمایی در حال مذاکره با بوئینگ برای خرید هواپیماست که ممکن است با سفارش بیش از ۱۰۰ هواپیمایی جت به ایرباس برابری کند اما باید موانع موجود بر سر راه دو توافق حل شود تا توافق سال گذشته برای حذف تحریم‌ها بتواند حفظ شود.

براساس گزارش تجارت خارجی در دو ماه نخست سال جاری به نسبت مدت مشابه سال قبل واردات از کشورهای اروپایی و آمریکا افزایش یافت.

وزیر انرژی آمریکا گفت: آمریکا در صورتی که از برجام کنار بکشد تمام اهرم‌های نظارت بر برنامه هسته‌ای ایران را از دست می‌دهد و بسیار بعید است که بتوانیم بار دیگر تحریم‌های بین‌المللی قابل ملاحظه‌ای برقرار کنیم. به نفع آمریکا و متحدانش است که ایران را به توافق هسته‌ای پایبند نگاه داریم و تعهدات خودمان را در قالب برجام نیز انجام دهیم.

تحولات اقتصادی ایران پس از برجام

شرکت لاکهید مارتین آمریکا از علاقه‌مندی خود برای فروش هلیکوپتر تجاری به ایران خبر داد و اعلام کرد همچنان در حال مطالعه بر روی قوانین و مقررات دولت آمریکا در زمینه تحریم‌های ایران است.

یک مقام مسئول از آغاز مذاکرات با شرکت جی اس نیپسون ژاپن به منظور مشارکت در طرح کاهش تولید نفت کوره پالایشگاه نفت تبریز خبر داد.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان البرز از توافقات اولیه یک شرکت روسی برای راه‌اندازی تولید خط مونتاژ ماشین‌آلات راهسازی و لیفت‌تراک در این استان خبر داد.

یک شرکت نفت و گاز نروژی، در آستانه انعقاد قراردادی ۶۰۰ میلیون دلاری با یک گروه پتروشیمی ایرانی قرار دارد که بر اساس آن

قرار است یک کارخانه شناور تولید ال.پی.جی در ایران احداث شود.

ایران با دارا بودن ظرفیت صادرات سالانه ۳۰ میلیارد مترمکعب گاز به اروپا، قصد دارد سهمی از بازار انرژی این منطقه را در اختیار گرفته و تا سه سال آینده، زیرساخت و خطوط لوله صدور گاز به قاره سبز را آماده کند.

سرمایه‌گذاران کره جنوبی برای حضور در طرح‌های آزادراهی ایران اعلام آمادگی کردند.

ایران و آلمان برای ساخت ۱۰ هتل در مدت ۷ تا ۱۰ سال در نقاط مختلف ایران توافق کردند.

سفیر سوئیس در تهران از سه برابر شدن مبادلات تجاری و اقتصادی ایران با کشورش طی دو تا سه سال آینده خبر داد.

موافقتنامه همکاری شرکت صنایع پتروشیمی مسجد سلیمان با شرکت ADKL آلمان به ارزش ۲ میلیارد یورو که تا سقف ۱۰ میلیارد یورو قابل افزایش است، امضا شد.

تیر

پس از گذشت شش ماه از تحریم‌های بین‌المللی و بعد از افزایش علاقه بانک‌های خارجی به حضور در ایران ، نمایندگانی از موسسه اعتباری فیچ به ایران آمده‌اند.

گروه ویژه اقدام مالی اعلام کرد با تعهد ایران به اجرای اقداماتی برای مبارزه با پولشویی، محدودیت‌های وضع شده علیه ایران را به مدت یک سال معلق می‌کند.

امضای قرارداد خرید ۱۰۹ فروند هواپیما از شرکت بوئینگ، ۵ ماه پس از قرارداد خرید ۱۱۸ فروند هواپیما از شرکت ایرپاس

کاخ سفید سرگرم مطالعه برای عضویت ایران در سازمان تجارت جهانی است.



دیوانسالاری گسترده

♦ دخالت بیش از حد بخش دولتی، نوسانات ارزی، سیاست تجاری ناکارآمد، نبود ثبات اقتصادی، عدم وجود زیرساخت‌های فیزیکی مناسب، ضعف بنادر، ضعف اقدامات تشویقی و ترویجی و خدمات پس از سرمایه‌گذاری، عدم مهارت کافی نیروی انسانی و… از جمله مواردی هستند که می‌توان از آنها به عنوان موانع اقتصادی جذب سرمایه‌های خارجی یاد کرد.

دیوانسالاری گسترده: بزرگ‌ترین عامل نامنی در اقتصاد ایران به طور عام و برای سرمایه‌گذاری به طور خاص، دیوانسالاری دولت است. علت عمده این مساله، مقررات دست و پاگیر و وجود نهادهای مشابه و موازی است. حکومت قانون با اجرای مقررات زیاد و آئین‌نامه‌های متعدد همخوانی ندارد. در حقیقت مقررات وقتی زیاد می‌شود، اجرا نمی‌شود. مقررات زیاد به معنای بیرون آمدن از حکومت قانون و آزاد گذاشتن دست اراده‌های خاص و افزودن به قدرت دیوان‌سالاران است. در ایران آنچه وجود داشته حکومت مقررات موازی، دست و پاگیر و بعضاً متناقض تا حکومت قانون بوده است.

مالیات: اخذ مالیات مضاعف از سرمایه‌گذاران خارجی و عدم تطابق قوانین سرمایه‌گذاری در ایران با کشورهای کانون سرمایه از موانع موجود است. اینکه سرمایه‌گذار، هم به موجب قانون کشور خود و هم کشور میزبان مالیات جداگانه بپردازد، معقول نیست و سبب جلوگیری از سرمایه‌گذاری مشترک می‌شود.

تغییرات زود هنگام مقررات ارزی، پولی و گمرکی: تغییرات زود هنگام این مقررات، اصل ثبات محیط سرمایه‌گذاری را از بین برده و خود را در پارامتر ریسک‌های سرمایه‌گذاری در ایران تجلی می‌دهد. بدیهی است که وقتی ریسک محیط اقتصادی سرمایه‌گذاری در ایران افزایش می‌یابد، تمایل به سرمایه‌گذاری کاهش خواهد یافت.

محدودیت‌های نظام بانکی: نظام بانکی کشور، به علت ساختار عمدتاً دولتی و تحمل تحریم‌های بین‌المللی تاکنون به طور شایسته درصدد انطباق خویش با دیگر نظام‌های بانکی جهان بر نیامده و از تحولات مربوط به توسعه خدمات و بازارهای پولی و اعتباری، توسعه تکنولوژی ارتباطات، مشارکت با بانک‌ها و موسسات مالی معتبر در جهان غافل مانده است.

اطلاع‌رسانی: موانع اطلاع‌رسانی از دو سو مطرح است، ضعف اطلاعات و عدم شناخت متقاضیان داخلی از کانون‌های سرمایه در جهان و ندانستن شرایط دقیق جذب سرمایه‌ها و عدم آشنایی به فنون مذاکره و دیگری عدم اطلاع کانون‌های سرمایه‌گذار از وجود طرح‌های دارای بازده و فرصت‌های اقتصادی در کشور.

تقاضا: اطمینان از وجود تقاضا برای طرف سرمایه‌گذار تردیدهایی را به وجود می‌آورد و ریسک پروژه را افزایش می‌دهد. به عنوان مثال؛ پروژه‌های نیروگاهی نیازمند تضمین خرید محصول از سوی دولت میزبان است که

ولی افتاد مشکل‌ها

موانع موثر بر عدم سرمایه‌گذاری خارجی

گردآوری: |تحریریه آفتاب خاورمیانه|

جذب سرمایه‌گذاری خارجی به جز تأمین مالی، هدف‌های دیگری را نیز مد نظر دارد. ارتقای بهره‌وری، توسعه مهارت و مدیریت برای ارتقای توان کیفی نیروی کار داخلی، توسعه بازارهای صادراتی، افزایش استاندارد تولیدات داخلی و حرکت به سوی اقتصاد بازار از جمله این اهداف است. جذب سرمایه‌گذاری خارجی بسا جهت‌گیری صادرات، فرآیند پیچیده‌تری دارد. ظهور و پویایی صنایع و کارآفرینان داخلی برای جلب مشارکت شرکای خارجی به عنوان سرمایه‌گذاری یا عرضه‌کننده فناوری می‌بایست جزء اولویت‌های دولت باشد. در اینجا به برخی از عوامل اقتصادی، سیاسی، حقوقی و فرهنگی که در جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی تأثیر می‌گذارند اشاره می‌شود.

این امر با نفس قراردادهای سرمایه‌گذاری (قبول ریسک از طرف سرمایه‌گذار) تناقض دارد. همچنین، تخمین بیش از حد تقاضا، ممکن است مشکلاتی را برای بخش عمومی در قراردادهای سرمایه‌گذاری جبرانی، ایجاد کند.

عدم امکان تبدیل مستقیم درآمد ناشی از تورم:

چنانچه پس از پایان دوران سرمایه‌گذاری، صاحب سرمایه، سرمایه غیرتقدی به ثبت رسانده است، به دست آورد، حق افزایش شاخص قیمت‌ها، از راه فروش سرمایه غیرتقدی خود درآمدی بیش از آنچه هنگام ورود سرمایه به عنوان سرمایه غیرتقدی به ثبت رسانده است، به دست آورد، حق تبدیل این اختلاف قیمت را به ارز به منظور خارج نمودن از ایران ندارد؛ بلکه می‌تواند صرفاً آن را صرف صدور کالاهای ایرانی کند.

محدودیت زمانی سرمایه‌گذاری خارجی در ایران: از مفاد مقررات آیین نامه اجرای قانون سرمایه‌گذاری خارجی در ایران چنین برداشت می‌شود که اجازه سرمایه‌گذاری در ایران محدود به مدتی است که در مجوز صاحب سرمایه درج می‌شود. اگر پس از سپری شدن این مدت، صاحب سرمایه سود و اصل سرمایه خود را به خارج از ایران منتقل نسازد، برای ادامه سرمایه‌گذاری خود نیز مطابق با مقررات قانون و آئین نامه، مجوز مجدد دریافت نکند، از حمایت‌های قانونی محروم خواهد ماند.

مشکلات حقوقی

وجود قوانین و مقررات و خط مشی‌های روشن مرتبط با سرمایه‌گذاری خارجی از قبیل قوانین گمرکی، مالیاتی، تجاری، تسهیل‌کننده سرمایه‌گذاری خارجی در ایران هستند. اما قوانین و مقررات دیگری محدودیت‌های جدی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی ایجاد کرده است. به علاوه قانونگذار تلاشی نکرده که بتواند سرمایه‌گذار خارجی را وادار به انتقال فناوری سازد یا آن را به سوی تولیدات بسا فناوری بالا (High Tec) هدایت کند. به آموزش‌هایی که توسط

- سرمایه‌گذاران داده می‌شود و از راه‌های اصلی انتقال فناوری است نیز اشاره نشده است. همچنین به حق امتیازهایی که برای واردات فناوری از خارج داده می‌شود، توجه نشده و محدودیتی در این مورد وجود ندارد.
- همچنین به این نکته که سرمایه‌گذاری خارجی می‌تواند منجر به گسترش صادرات شود، توجه زیادی نشده است.
- قانون کار**: یکی از مهمترین عوامل ناکارآمدی و نامنی سرمایه گذاری، قانون کار است. این قانون با این پیش‌فرض که کارفرما می‌خواهد کارگر و کارمند را استثمار کند و قانون کار مانع از این عمل می‌شود، شکل گرفته است. این مساله عدم اعتماد میان کارگر و کارفرما و نامنی سرمایه‌گذاری و تولید را موجب شده است. قانون کار باید بر مبنای همسوئی منافع کارگر و کارفرما و نه در جهت تضاد منافع آنها تنظیم شود.
- تأمین اجتماعی**: تأمین اجتماعی ایران یکی از بالاترین نرخ‌ها با پایین‌ترین خط ارائه خدمات را داراست. این نهاد



فریال مستوفی

عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

باید از تفکر جزیره‌ای در اقتصاد دست برداریم و به اجرای قراردادهای خود با طرف‌های خارجی پایبند باشیم. سرمایه‌گذار خارجی در شرایط ریسکی و غیرقابل پیش‌بینی به کشور نمی‌آید. ما باید در جذب سرمایه خارجی از تجربیات کشورهایمانند چین استفاده کنیم. در حال حاضر شاهد این هستیم که کشور چین بعد از اتخاذ سیاست درهای باز در زمینه اقتصاد موفق شده سرمایه‌های خارجی عظیمی را جذب کند.

- برداشت مردم و رسانه‌ها از آمدن هیات‌های خارجی به ایران غلط بوده و یا دولت آدرس غلطی در این زمینه به آنها داده است. تا ثبات در قوانین و امنیت برای سرمایه‌گذار خارجی ایجاد نکنیم، آمدن سرمایه‌گذار خارجی به ایران بعد از برجام کمی دور از ذهن به نظر می‌رسد. تا قبل از لغو تحریم‌ها به دلیل برخی از ممنوعیت‌ها کسی برای سرمایه‌گذاری خارجی به ایران نمی‌آمد ولی بعد از لغو تحریم‌ها اگر خارجی‌ها آمدند، باید فضا را برایشان مهیا کنیم و قوانین دست و پاگیر را از بین ببریم.
- در قرارداد با طرف‌های خارجی نباید روی کاغذ یک چیزی بنویسم ولی در عمل کار دیگری انجام دهیم. ایران کشوری است که پتانسیل جذب سرمایه‌گذاران خارجی فراوانی را دارد، بنابراین در صورت مهیا شدن شرایط می‌توانیم سرمایه‌گذاران زیادی را جذب کنیم.
- دولت باید از انجام کارهای ضد و نقیض دست بردارد تا سرمایه‌گذاران خارجی احساس کنند که سرمایه‌گذاری در ایران کم ریسک است. سرمایه‌گذاری خارجی سودآوری خیلی بالایی برای طرف‌های خارجی ندارد، بنابراین خارجی‌ها حاضر نیستند در فضای پر ریسک برای سرمایه‌گذاری خارجی به ایران بیایند.
- سرمایه‌گذاران خارجی برای سرمایه‌گذاری در کشور تمایل به همکاری با سرمایه‌گذاران داخلی دارند. در دو سال اخیر رکود در کشور به قدری شدید شده که سرمایه‌گذاران داخلی ما هم با مشکلات بسیار فراوانی رو به رو هستند، بنابراین طبیعی است که این مسئله روی حضور سرمایه‌گذاران خارجی هم اثرگذار باشد.
- نباید انتظار داشته باشیم به محض اجرای برجام سرمایه‌گذاران خارجی به کشور سرازیر شوند. در حال حاضر در ایران شرایط برای جذب سرمایه خارجی بسیار بد است چون به ندرت شما می‌توانید طرحی با توجیه اقتصادی مناسب برای سرمایه‌گذاری خارجی پیدا کنید.
- سرمایه‌گذاران خارجی باید خودشان به ایران بیایند و طرح‌های با توجیه اقتصادی مناسب را پیدا کنند بنابراین تا این شرکت‌ها به ایران بیایند و طرح مورد نظر خود را پیدا کنند زمان زیادی صرف خواهد شد.
- از این‌ همه هیات‌های خارجی که بعد از تصویب برجام به ایران آمدند هیچ کدام برای سرمایه‌گذاری خارجی به ایران نیامدند و تنها حرف سرمایه‌گذاری خارجی را می‌زدند. این هیات‌ها تنها برای شناخت شرایط ایران به کشورمان سفر کردند. دولت ادعا می‌کند که هیات‌های تجاری برای سرمایه‌گذاری خارجی به ایران آمده‌اند در حالی که اینطور نبوده است.
- در حال حاضر با نبود یک پنجره واحد برای جذب سرمایه خارجی، قوانین دست و پاگیر برای این مساله و ناهماهنگی شدید در دستگاه‌های خارجی، نباید انتظار ورود سرمایه‌گذار خارجی را داشته باشیم. سرمایه‌گذاران خارجی پشت مرزهای کشور منتظر ورود به ایران نیستند، زیرا سرمایه‌گذاری خارجی در دنیا تبدیل به صنعت شده و بین کشورهای مختلف برای جذب سرمایه خارجی رقابت شدیدی وجود دارد.
- در حال حاضر کشوری مانند ویتنام در جذب سرمایه خارجی از ایران شرایط بهتری دارد، زیرا پیش زمینه‌های سرمایه‌گذاری خارجی را به وجود آورده است. در این دو سال دولت یازدهم کشور را آماده ورود سرمایه‌گذران خارجی نکرده است.
- در حال حاضر در کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق تهران قصد داریم قوانین دست و پاگیر برای سرمایه‌گذاری خارجی را به مجلس و دولت معرفی کنیم. البته دو سال هم زمان زیادی نیست که آقای روحانی بتوانند همه مشکلات سرمایه‌گذاری خارجی را یک شبه حل کنند. دولت به دنبال حل مشکلات هست اما هم این مشکلات زمان بر است و هم دولتمردان قدری کند عمل می‌کنند.
- دولت باید اولویت جذب سرمایه خارجی را در مناطق مختلف کشور به صورت جزئی تعریف کند. متأسفانه دولت در نقاطی تصمیم به سرمایه‌گذاری گرفته که سرمایه‌گذاری در این مناطق اصلاً توجیه اقتصادی ندارد. مثلاً در منطقه‌ای که منابع آبی محدود است اقدام به احداث کارخانه فولاد شده است.

دولت کند عمل می‌کند

سرمایه‌گذار می‌رود



اقتصاد واسطه‌ها

پس از توافق هسته‌ای اخیر بین ایران و گروه ۵+۱ نگاه بسیاری از کشورها و شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی به ایران به عنوان یک شریک اقتصادی و بازار بالقوه سودآور جلب شده است.

بلومبرگ با انتشار یک گزارش تحلیلی موانع عمده کسب و کار شرکت‌های خارجی در ایران را مورد توجه قرار داده است. این گزارش می‌نویسد: ایران کشور حاصلخیزی برای کسب و کار است. اما سرمایه‌گذاران بین‌المللی که می‌خواهند در این کشور سرمایه‌گذاری کنند باید با موانع عمده‌ای دست و پنجه نرم کنند.

این گزارش به ۴ مانع عمده سرمایه‌گذاران خارجی در ایجاد کسب و کار در ایران اشاره می‌کند:

۱- اقتصادی دولتی: کنترل دولت بر بیش از ۷۰ درصد از اقتصاد ایران

۲- نظام حقوقی و قضایی که از نظر سرمایه‌گذاران خارجی نامطلوب است

۳- دو نرخِ بودن ارز در ایران

۴- موانع فرهنگی: آشنایی به فرهنگ مذاکره با طرف‌های تجاری در ایران دشوار است. کشور ۸۰ میلیونی ایران بازار بالقوه و بکری برای تجارت و سرمایه‌گذاری است. اقتصاد این کشور بیش از یک دهه اخیر را به دلیل برنامه هسته‌ای در انزوای بین‌المللی بوده است. "میشل ماکینسکی" مدیر عامل شرکت مشاور "آگرومیس" در پاریس که به طرف‌های خارجی مشتاق تجارت با ایران مشاوره می‌دهد، در این‌باره گفت: در ساختار اقتصاد دولت محور ایران بازیگران متعددی وجود دارند. به این مشکل باید فرهنگ ایرانی را نیز اضافه کنید که مذاکرات تجاری را بسیار دشوار می‌کند و اینها به پیچیدگی عمل کردن در بازار ایران می‌افزاید.

از زمان اعلام توافق نهایی هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱ نزدیک به ۱۵ گروه و هیات اقتصادی برای بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری به ایران رفته‌اند. این هیات‌ها که از کشورهایی چون آلمان، ژاپن، لهستان و فرانسه بوده‌اند هم‌زمان با چشم انداز لغو تحریم‌های ایران به این کشور سفر کرده‌اند.

سعید لیلزاد تحلیلگر اقتصادی ایرانی می‌گوید: "من انتظار یک انفجار سریع در رشد سرمایه‌گذاری خارجی در ایران ندارم. به گمان من رشد سرمایه‌گذاری بیشتر در بخش نفت و گاز پتروشیمی ایران خواهد بود که در آن بیشتر نیز سابقه همکاری ایران با کشورها و شرکت‌های سرمایه‌گذار غربی را داشته ایم."

این تحلیلگر اقتصادی در ایران مانع دیگری را نیز اشاره کرد و گفت: "نرخ دوگانه ارز که یکی را بانک مرکزی تعیین می‌کند و دیگری در بازار آزاد تعیین می‌شود یکی دیگر از پیچیدگی‌های اقتصاد ایران برای سرمایه‌گذاران خارجی است." او افزود: "شما به عنوان یک سرمایه‌گذار باید هر زمانی که اراده کنید بتوانید دلارهای خود را در بازار آزاد تبدیل کنید اما دولت ایران این حق را برای شما قابل نیست. این نرخ ارز واحد و مشخص است که می‌تواند سرمایه‌گذار خارجی را ترغیب به سرمایه‌گذاری در ایران کند."

برای برخی سرمایه‌گذاران خارجی هنوز ریسک سیاسی سرمایه‌گذاری در ایران بالاست به ویژه زمانی که مساله تضمین سرمایه آنها به میان می‌آید. در توافق اخیر هسته‌ای با ایران، مکانیزمی به نام "بازگشت خودکار تحریم‌ها" وجود دارد؛ در صورتی که ایران به تعهدات خود در قالب توافقی عمل نکند خود به خود تحریم‌های سابق بازخواهند گشت.

"چارلز هولیز" دیپلمات سابق و مدیرعامل کنونی شرکت مشاوره اقتصادی "FTI" در سخنان خود در کنفرانس سرمایه‌گذاری ایران در ژنو سوییس به سرمایه‌گذاران خارجی توصیه می‌کند این مساله را در نظر بگیرند و در قراردادهای خود این موضوع را مورد توجه قرار دهند.

مقامات ایرانی به هیات‌های اقتصادی که در هفته‌ها و ماه‌های گذشته به ایران رفته‌اند تضمین داده‌اند بانک مرکزی ایران سرمایه‌های آنها را تضمین می‌کند.

"پیروزران پروین" عضو شرکت مشاوره بین‌المللی "دنتونز" در سخنان خود در کنفرانس سرمایه‌گذاری در ایران در ژنو سوییس گفت: "مساله مهم این است که باید به مذاکره با طرف‌های تجاری ایرانی براساس فرهنگ و سنت خاص این کشور واقف بود. در ایران بیشتر کسب و کارها و مذاکرات از طریق واسطه‌ها انجام می‌شود.



دکتر پرویز عقیلی کرمانی
مدیرعامل | بانک خاورمیانه

اوراق بدهی؛ بازاری که به آن نیاز داریم

با توجه به اینکه بخش تولیدی کشور عادت کرده تا تسهیلات ارزان قیمت از بانکها بگیرد، برای همین مساله نیز پیشنهاد دادیم نرخ بهره در این بازار را دستوری پایین نگه داریم، به طور مثال اگر دولت ۳۰ درصد از سود اوراق را که معادل ۷/۵ درصد است به عنوان اعتبار مالیاتی از هزینه مالیات شرکت کم کند، شرکتها تشویق می شوند از این بازار استفاده کنند. بنابراین در اینجا بازی برد-برد رخ می دهد.

در شرایط فعلی یکی از مشکلات اساسی اقتصاد ایران بدهی های بالای دولت به بانکها و بنگاه های بخش خصوصی است که باعث شده اقتصاد در اثر کمبود شدید نقدینگی قفل شود. دولت نیز می تواند با انتشار اوراق دولتی بخشی از بدهی های خود را به بانکها، صندوق های بازنشستگی و تامین اجتماعی و پیمانکاران پرداخت کند. اگر دولت سنجیده و عاقلانه اوراق بدهی منتشر کند می تواند از مزایای بازار بدهی سود ببرد. بنابراین پیشنهاد می شود که مجلس با توجه به تولید ناخالص داخلی سقفی برای جمع بدهی های دولت تعیین کند که اگر حجم بدهی دولت از سقف مورد نظر بیشتر شود در این صورت دولت امکان انتشار اوراق جدید نداشته باشد. برخی کشورها این سقف را معادل ۵۰ درصد تولید ناخالص داخلی شان در نظر گرفته اند و برخی بیشتر یا کمتر. مهم این است که مانع سنگینی جلوی دولت بایستد و اجازه ندهد وقتی از خط قرمز یا سقف مجاز بدهی های خود تجاوز کرد اوراق بدهی جدید منتشر کند. نکته اساسی اینجا شفافیت است که بدهی های دولت نظم و ترتیب پیدا کرده، به موقع پرداخت شده و رقم دقیق آن برای همه روشن باشد. در گام اول باید انضباطی بر میزان بدهی های دولت حاکم شود.

اگر دولت می خواهد در عرصه بازار بدهی موفق باشد نباید اوراق تسویه برای تهاثر بدهی های خود با مطالباتش را پیگیری کند چرا که میزان بدهی های دولت به حدی رسیده است که خطرناک است. دولت یا باید وجه نقد به ازای بدهکاری هایش بپردازد یا اینکه اوراق در چارچوب عقود اسلامی منتشر کند تا بدهی های قبلی خود را بپردازد. اوراق تسویه بحث جدیدی است که دولت مطرح کرده که در راستای شفافیت بدهی های فعلی دولت یا بدهی های آتی دولت قدمی صحیح است. البته در عمل هم ابزار اوراق تسویه کارآمدی نداشته و از اعتبار دولت می کاهد. آنچه ما تاکید داریم انتشار انواع اوراق و صکوک در قالب عقود اسلامی است که زمینه کاهش بدهی های دولت و افزایش توان تامین مالی اقتصاد کشور را فراهم می کند.

بازار بدهی در کنار بازار سهام و بازار مشتقات سه رکن اصلی بازار سرمایه را تشکیل می دهند. هدف این بازار، ایجاد مکانیسمی با عمق و نقدینگی لازم برای تامین مالی کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت مخارج بخش خصوصی است. البته انواع اوراق بدهی برای تامین کسری بودجه دولت ها نیز استفاده می شود.

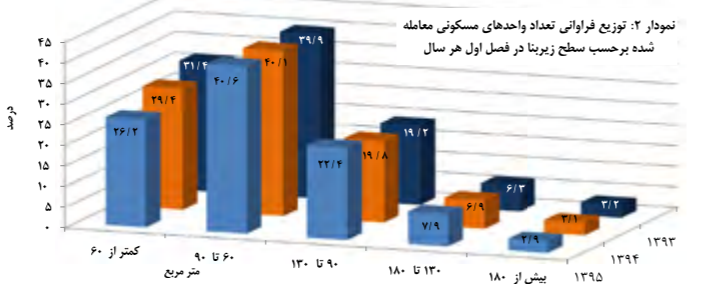
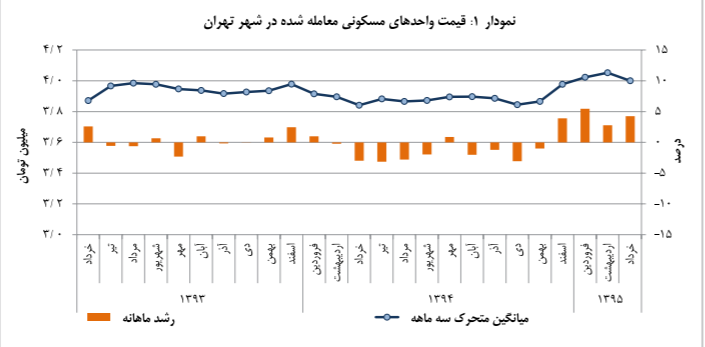
هدف از ایجاد بازار بدهی در شرایط فعلی اقتصاد کشور این است که فشار تامین مالی از سیستم بانکی برداشته شود و شرکتها و بنگاه های اقتصادی مان (خصوصاً بخش خصوصی) به بازار بدهی که در کنار بازار سرمایه تشکیل می شود، سوق پیدا کنند و با انتشار اوراق بدهی، تامین مالی انجام دهند. از این طریق هم می توان مشکلات کمبود منابع بانکها را حل کرد و هم تامین مالی شرکتها و بنگاه های اقتصادی با سرعت بیشتری انجام خواهد شد. در حال حاضر موسسات رتبه بندی در ایران وارد نشده اند، لذا پیشنهاد می شود که در ابتدا بانکها اوراق بدهی را تضمین کنند تا مشکلی در زمینه تسویه اوراق در موعد سررسید، رخ ندهد. به عبارت دیگر، بنگاه های بزرگ کشور که از بانکها وام گرفته اند و از نظر اعتباری مورد تایید بانکها هستند از بانک مربوطه تضمین می گیرند و در بازار بدهی با نرخ سودی که در بازار تعیین می شود اوراق منتشر می کنند.

با توجه به ضریب ۵۰ درصدی ریسک تضمین ها در مقابل اعطای تسهیلات، حداقل ۵۰ درصد مبلغ اوراق منتشر شده باید برای بازپرداخت تسهیلات بانکی استفاده شود. در هیچ زمان جمع مطالبات و تعهدات بانک با توجه به ضریب ریسک نباید افزایش یابد. این امر یا پروسه باعث می شود که فشار تامین مالی از سیستم بانکی کاسته شود. از طرف دیگر نیز سرمایه گذاری که این اوراق را خریداری می کنند، سود متناسبی خواهند برد. چرا که نرخ سود در بازار بدهی با توجه به مکانیسم های بازار تعیین می شود و بالاتر از نرخ دستوری سود سپرده های بانکی است. به عنوان مثال اگر امروز نرخ سود برای سپرده های بانکی ۱۸ درصد است باید نرخ سود اوراق ۲۵ درصد باشد. این امر قطعاً به نفع سرمایه گذاری می شود که این اوراق را خریداری می کنند. از طرف دیگر نیز پول از سیستم بانکی خارج نمی شود. چرا که شرکتی که این اوراق را فروخته است، پول حاصل از آن را به حساب جاری اش در بانک منظور می کند تا صرف هزینه هایش مانند خرید مواد اولیه و پرداخت حقوق کارکنان و... در جهت افزایش تولید شود.

مسکن همچنان در رکود

بازار مسکن تهران

بازار مسکن کشور از حدود سه سال پیش وارد دوره جدیدی از فاز رکودی شده و این شرایط کماکان تا بهار ۱۳۹۵ نیز ادامه دار بوده است. بررسی آمار سامانه ثبت معاملات املاک و مستغلات در تهران حاکی از ثبات نسبی و کم بودن نوسان قیمت طی ۲۴ ماه اخیر است. متوسط قیمت اسمی یک متر مربع واحد مسکونی معامله شده در بهار ۱۳۹۵ در تهران تنها حدود ۳ درصد بیشتر از این قیمت در بهار ۱۳۹۳ بوده است. این در حالی است که شاخص قیمت مصرف کننده علیرغم نرخ رشد کاهنده، از بهار ۱۳۹۳ تا بهار ۱۳۹۵ معادل ۲۴/۲ درصد رشد داشته که به معنی کاهش بیش از ۲۰ درصدی قیمت حقیقی مسکن طی این دو سال است. با این حال میانگین متحرک تعداد آپارتمان های مسکونی معامله شده در طول ۲۴ ماه اخیر نه تنها تغییر مثبتی نداشته، بلکه در سه ماه ابتدایی سال ۱۳۹۵ از بسیاری از ماه های سال ۱۳۹۳ نیز کمتر بوده است. از یک طرف بالا بودن سطح عمومی قیمت واحدهای مسکونی - نشأت گرفته از جهش سال های ابتدایی دهه ۱۳۹۰ - باعث خروج متقاضیان مصرفی از این بازار شده و از طرف دیگر ثبات نسبی



قیمت ها و فقدان انتظار مثبت برای آینده آن متقاضیان غیر مصرفی را از بازار دور کرده است. این امر خرید و فروش مسکن را با افت قابل توجه همراه کرده و به رکود معاملاتی آن انجامیده که خود نیز مزید بر علت شده و روند غیر صعودی و حتی نزولی قیمت واحدهای مسکونی را رقم زده است.

عمده واحدهای مسکونی معامله شده در شهر تهران به خصوص در سه سال اخیر، واحدهای با متراژ کم و با قیمت نسبتاً پایین بوده اند. در بهار سال ۱۳۹۵ نزدیک به ۹۰ درصد واحدهای مسکونی معامله شده کمتر از ۱۳۰ متر مربع مساحت داشته اند. قیمت هر متر مربع حدود ۷۶ درصد آن ها بین ۲ تا ۶ میلیون تومان بوده، و بیش از ۷۸ درصد نیز در کل کمتر از ۴۹۰ میلیون تومان قیمت داشته اند. طی سه سال اخیر به مرور از سهم معاملات واحدهای کمتر از ۶۰ متر کم شده و به سهم معاملات واحدهای ۶۰ تا ۱۳۰ متر افزوده شده است. بهبود نسبی قدرت خرید متقاضیان ناشی از افت قابل توجه قیمت حقیقی واحدهای مسکونی نسبت به دو سال قبل، می تواند از جمله دلایل این اتفاق باشد. نمودارهای ۲ و ۳ این مقایسه ها را بهتر نشان می دهند.

تسهیلات بانکی خرید مسکن

بانک مسکن در جدیدترین بسته های تسهیلاتی خود از دو طریق "سپرده گذاری" و "خرید اوراق" اقدام به ارائه تسهیلات به زوجین خانه اولی می کند که حداکثر مدت بازپرداخت آن ۱۲ سال است:

الف: از محل صندوق پس انداز مسکن یکم (سپرده گذاری)

اعطای تسهیلات از این طریق تنها به زوج های خانه اولی تعلق می گیرد و حداکثر آن در شهر تهران بر روی یک پلاک ثبتی که از جواز ساخت آن بیش از ۱۵ سال سپری نشده باشد، برای هر یک از زوجین - ۱۰ میلیون تومان است.

برای این منظور فرد متقاضی می تواند متوسط موجودی ۴۰ میلیون تومانی را به مدت یک سال یا متوسط موجودی ۱۳/۵ میلیون تومانی را به مدت سه سال، یا ترکیبی از آن ها را - البته بدون هیچ گونه سودی - در بانک مسکن سپرده گذاری کرده و پس از آن ۸۰ میلیون تومان تسهیلات با نرخ ۱۱ درصد دریافت کند.



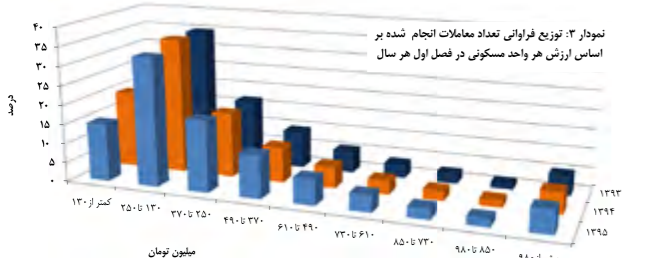
محمد کورنی
کارشناس مدیریت تحقیقات اقتصادی | بانک خاورمیانه

ب: از محل اوراق گواهی حق تقدم

اعطای تسهیلات از این طریق به زوج هایی تعلق می گیرد که صرفاً در ازدواج اول، تاریخ عقد آن ها از ابتدای سال ۱۳۸۵ به بعد باشد. سقف این تسهیلات در تهران بر روی یک پلاک ثبتی که از جواز ساخت آن بیش از ۲۰ سال سپری نشده باشد، برای هر یک از زوجین ۵۰ میلیون تومان است. در پرداخت تسهیلات از این طریق، خانه اولی بودن تسهیلات گیرندگان الزامی نیست ولی نباید از طرح تسهیلات زوجین سال ۱۳۹۲ استفاده شده باشد.

برای تهیه اوراق حق تقدم، متقاضی می تواند از طریق فرابورس و یا با مراجعه به یکی از شعب بانک مسکن نسبت به خرید اقدام نماید. هر یک سهم از این اوراق معادل ۵۰۰ هزار تومان تسهیلات است و لذا برای دریافت تسهیلات ۵۰ میلیون تومانی ۱۰۰ سهم اوراق گواهی حق تقدم مورد نیاز است. این اوراق به نام تاریخ صدورشان شناخته شده و تا دو سال پس از آن قابلیت استفاده دارند، لذا پس از آن قاعد هرگونه ارزشی خواهند بود. قیمت این اوراق در فرابورس و با مکانیزم عرضه-تقاضا مشخص می شود اما تفاوت قیمت اندکی بین اوراق با تاریخ صدور متفاوت وجود دارد. به طور معمول هر چه زمان بیشتری از اعتبار این اوراق باقی مانده باشد، قیمت کمی بالاتر است. برای مثال در تاریخ ۱۵ تیر ماه امسال قیمت هر سهم از اوراق با تاریخ صدور ۹۳/۰۵/۰۱ حدود ۸۵ هزار تومان و اوراق با تاریخ صدور ۹۵/۰۳/۰۱ حدود ۸۷ هزار تومان بوده است.

نرخ سود تسهیلات از این طریق در حال حاضر ۱۷/۵ درصد است، اما با توجه به کاهش سود سپرده های بانکی که منجر به کاهش ۲ واحد درصدی سود تسهیلات صندوق پس انداز مسکن یکم نیز شده، احتمالاً از سود این نوع تسهیلات نیز حداقل ۲/۵ واحد درصد کاسته شده و نرخ سود آن ها به زیر ۱۵ درصد برسد.



آیا دریافت تسهیلات خرید در شرایط فعلی مقرون به صرفه است؟

تحولات بازار مسکن تهران در چند ماه اخیر حاکی از وجود سیگنال های "خروج از رکود" است. حالتی که انتظار می رود تا اواخر سال ۱۳۹۵ نیز ادامه پیدا کند و پس از آن بازار به آهستگی وارد فاز "رونق اندک" شود. کاهش نرخ سود سپرده های بانکی و روند افزایشی اعطای تسهیلات جدید مسکن، به رونق گرفتن بازار کمک خواهد کرد. این وضعیت، زمانی مناسب برای ورود متقاضیان مصرفی به بازار و خرید به دور از عجله واحد مسکونی متناسب با نیاز است.



در ارزیابی صرفه اقتصادی استفاده از تسهیلات باید به این نکته توجه داشت که متقاضی خرید چه هزینه فرصتی را می بردارد؟ یا اطمینان خوبی می توان گفت که نرخ رشد قیمت مسکن در سال جاری به طور متوسط کمتر از نرخ سود سپرده های مدت دار بانکی خواهد بود. لذا اگر هزینه خرید واحد مسکونی در بانک یا صندوق های سرمایه گذاری سپرده گذاری شده یا از ابزارهای بازار سرمایه مثل اوراق خزانه استفاده شده تا با حداقل ریسک، بازدهی مشخصی کسب شود، حداقل تا انتهای امسال قدرت خرید سرمایه گذار برای خرید واحد مسکونی کاهش نخواهد یافت. بنابراین ورود متقاضی غیر مصرفی به بازار مسکن به طور کلی طی سال جاری توجیه چندانی ندارد، اما در مورد تقاضای مصرفی، اگر متقاضی در حال حاضر اجاره نشین است، استفاده از تسهیلات با روش اوراق حق تقدم و خرید واحد مورد نیاز در سال ۱۳۹۵ توصیه می شود. در غیر این صورت به صرفه خواهد بود که متقاضی مصرفی با سپرده گذاری یک ساله از تسهیلات ۱۱ درصدی بهره مند شده و نسبت به خرید اقدام نماید. ■

تدیر جهانی



♦ کارگروه ویژه اقدام مالی (FATF) در سال ۱۹۸۹ توسط کشورهای گروه ۷ شکل گرفت و هدف اولیه آن توسعه و همگانی کردن واکنش بین المللی نسبت به موضوع پولشویی بود. در اکتبر ۲۰۰۱، کارگروه اقدام مالی مأموریت خود را گسترش داد و مبارزه با تأمین مالی تروریسم نیز به آن اضافه شد.

این گروه یک مجموعه سیاستگذار است که با بررسی‌های کارشناسان حقوقی، مالی و ضابطان توصیه‌های لازم برای اصلاح قوانین و مقررات در کشورها را تدوین می‌کند. در حال حاضر ۳۳ حوزه قضایی و دو سازمان منطقه‌ای عضو این گروه هستند که هسته تلاش‌های جهانی برای مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را تشکیل می‌دهند. همچنین ۲۷ سازمان بین‌المللی و منطقه‌ای به عنوان اعضای وابسته و ناظر با گروه همکاری دارند. این سازمانها حق رأی ندارند، اما در جلسات و گروههای کاری شرکت می‌کنند.

سه وظیفه اصلی گروه ویژه اقدام مالی در ارتباط با پولشویی:

- نظارت بر پیشرفت اعضا در اجرای تدابیر مقابله با پولشویی
 - تجدید نظر و گزارش روندها، تکنیک‌ها و اقدامات متقابل
 - اتخاذ، توسعه و اجرای استانداردهای مبارزه با پولشویی در سطح جهان
- این گروه ۴۰ توصیه اصلی را برای اصلاح قوانین و مقررات کشورها الزامی می‌داند. بخشی از این توصیه‌ها مربوط به اقدام های نظام‌های قانونی و دولتی است و بخش دیگری مربوط به نظام مالی کشورها در مبارزه با پولشویی است. در اینجا الزام‌های نظام مالی را مرور می‌کنیم.

دولت‌ها باید ترتیبی اتخاذ کنند که علاوه بر بانک‌ها، موسسات مالی غیربانکسی و صرافی‌ها نیز مشمول قوانین و مقررات ضدپولشویی شوند و این قوانین و مقررات به طور موثر اجرا شوند. موسسات مالی نباید حساب‌های ناشناس یا صورت حساب‌هایی که جعلی بودن آنها محرز است، نگهداری کنند؛ به عبارت دیگر، موسسات مذکور باید طبق قوانین، مقررات و توافق بین مقام‌های ناظر و موسسات مالی یا براساس موافقتنامه‌های داخلی بین موسسات مالی، به شناسایی و نگهداری سوابق مشتریان خود براساس مدارک شناسایی رسمی و معتبر و نیز نگهداری این سوابق و مدارک، حسب مورد یا مبتنی بر رویه‌های معمول، هنگام برقرار کردن روابط تجاری یا انجام دادن معاملات (به ویژه گشایش حساب‌ها یا دفترچه‌های حساب پس‌انداز وکالتی

- پس از واقعه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ نهاد

FATF ۹ توصیه دیگر را به توصیه‌های قبلی اضافه کرد که در آن به گزارش دهی نقل و انتقالات مشکوک پولی و مرتبط با فعالیت‌های تروریستی تاکید شده است. در مجموع ساختار کلی توصیه‌ها بر پایه محدود کردن مجاری مالی برای ورود پول‌های بزهکارانه به بازارهای مالی است. ۹ توصیه جدید با عنوان توصیه‌های ویژه برای کشورهای عضو FATF و اقدام‌های معقولی را مدنظر قرار دهند برای مثال این مساله در مورد نمایندگی‌های شرکت‌های خارجی (مانند موسسات و نهادها، بنگاه‌ها، بنیادها، تراست‌ها و غیره) که هیچ گونه فعالیت تجاری یا تولیدی در کشوری که به ثبت رسیده‌اند، انجام نمی‌دهند صدق می‌کند. (توصیه ۱۱)

موسسات مالی باید حداقل به مدت پنج سال تمام اطلاعات و اسناد و مدارک لازم مربوط به معاملات داخلی و خارجی را به نحوی نگهداری کنند که بتوانند به هنگام درخواست مراجع قانون بلافاصله آنها را ارائه دهند. (توصیه ۱۲)

موسسات مالی باید به تمام معاملات کلان، پیچیده و غیرمعمول و نیز طرح‌های تجاری که اهداف قانونی مشخص یا اهداف اقتصادی ندارند، توجهی خاص داشته باشند. سابقه و هدف چنین معاملاتی باید تا حد امکان مورد بررسی و تحقیق قرار گیرد و یافته‌ها به صورت مکتوب ثبت و به ناظران حسابرسان و مراکز نیروی انتظامی ارائه شود. (توصیه ۱۴)

در صورتی که موسسات مالی تردید داشته باشند که وجوه مورد مبارزه با پولشویی است، در اینجا الزام‌های نظام مالی را مرور می‌کنیم.

با اتخاذ تدابیر قانونی لازم، بایستی موسسات مالی، مدیران، مقام‌ها، متصدیان و کارکنان آنها در برابر هر گونه پیگرد کیفری یا مدنی جعلی بودن آنها محرز است، نگهداری کنند؛ به عبارت دیگر، موسسات مذکور باید طبق قوانین، مقررات و توافق بین مقام‌های ناظر و موسسات مالی یا براساس موافقتنامه‌های داخلی بین موسسات مالی، به شناسایی و نگهداری سوابق مشتریان خود براساس مدارک شناسایی رسمی و معتبر و نیز نگهداری این سوابق و مدارک، حسب مورد یا مبتنی بر رویه‌های معمول، هنگام برقرار کردن روابط تجاری یا انجام دادن معاملات یا پولشویی بپردازند.

- (توصیه ۱۹) ■

۹ توصیه کارگروه ویژه اقدام مالی

یک نسخه از نسخهٔ اولیهٔ FATF در سال ۱۹۸۹. نسخهٔ فعلی FATF در سال ۲۰۰۳ به‌روزرسانی شد.

تروریست‌ها و فعالیت‌های تروریستی فراهم نکنند و زمینه‌های تبادل مجرمین را مهیا کنند.

توصیه ویژه ۶ – کنترل نقل و انتقال وجوه:
کلیه کشورها باید زمینه‌های کنترل نقل و انتقال پول از سوی اشخاص، بنگاه‌ها و شرکت‌هایی که به صورت رسمی یا غیررسمی در زمینه جابه‌جایی پول اقدام می‌کنند، فراهم سازند. این کنترل‌ها باید در زمینه وجود مجوز یا ثبت این اشخاص باشد و شامل موسسات پولی و غیرپولیی می‌شود. همچنین مجازات فعالیت‌های غیرمجاز در این زمینه باید شامل مجازات‌های قانونی و تحریم‌های متناسب باشد.

توصیه ویژه ۷ – نقل و انتقال الکترونیک:
همه کشورها باید در مورد کلیه موسسات مالی، اطلاعات لازم شامل نام، آدرس و شماره حساب فرستندگان و گیرندگان وجوه نقد را کنترل کنند.

توصیه ویژه ۸ – نهادهای غیرانتفاعی:
کلیه کشورها باید کفایت قوانین و مقررات حاکم بر اشخاص حقوقی را که از آنها برای سوءاستفاده برای مقاصد تروریستی استفاده شده است کنترل کنند. از جمله این موسسات، نهادهای غیرانتفاعی هستند که در این زمینه آسیب‌پذیرند و کشورها باید اطمینان حاصل کنند که سازمان‌های تروریستی که در قالب مشروع فعالیت می‌کنند در قالب قانونی از این موسسات برای نقل و انتقال پول استفاده نکنند.

توصیه ویژه ۹ – جابه‌جاکنندگان پول:
کشورها باید زمینه تشخیص و جلوگیری از نقل و انتقال وجوه در مرزها و به صورت فیزیکی را فراهم سازند. این کنترل باید از طریق تفویض اختیار لازم به مراجع ذی‌صلاح برای مهار کردن ابزار نقل و انتقال فیزیکی وجوه یا اعلام اطلاعات نادرست باشد.همچنین قوانین موضوعه باید به نحو شایسته‌ای طراحی شود تا از قدرت بازدارندگی لازم برخوردار باشد. این قوانین در شرایط جابه‌جایی‌های وجوه به نفع گروه‌های تروریستی باید توصیه شماره ۳ ارائه شده از سوی FATF سازگار باشد و امکان ضبط و مصادره وجوه را ایجاد کند.

برای تطبیق توصیه شماره ۹ با سایر توصیه‌ها، FATF توصیه ۱۹ و تفسیر این توصیه را برای سازگاری با سایر توصیه‌ها حذف کرد. توصیه اصلاح شده ۱۹ به شرح زیر است: کلیه کشورها باید کلیه بانک‌ها و نهادهای واسطه‌گری مالی را موظف کنند نقل و انتقال وجوه نقد بالاتر از یک میزان مشخص را با استفاده از یک پایگاه داده‌ها به مراجع ذی‌صلاح در شرایط مشکوک بودن به فعالیت‌های تروریستی گزارش دهند.■

تروریست‌ها و فعالیت‌های تروریستی فراهم نکنند و زمینه‌های تبادل مجرمین را مهیا کنند.

توصیه ویژه ۶ – کنترل نقل و انتقال وجوه:
کلیه کشورها باید زمینه‌های کنترل نقل و انتقال پول از سوی اشخاص، بنگاه‌ها و شرکت‌هایی که به صورت رسمی یا غیررسمی در زمینه جابه‌جایی پول اقدام می‌کنند، فراهم سازند. این کنترل‌ها باید در زمینه وجود مجوز یا ثبت این اشخاص باشد و شامل موسسات پولی و غیرپولیی می‌شود. همچنین مجازات فعالیت‌های غیرمجاز در این زمینه باید شامل مجازات‌های قانونی و تحریم‌های متناسب باشد.

توصیه ویژه ۷ – نقل و انتقال الکترونیک:
همه کشورها باید در مورد کلیه موسسات مالی، اطلاعات لازم شامل نام، آدرس و شماره حساب فرستندگان و گیرندگان وجوه نقد را کنترل کنند.

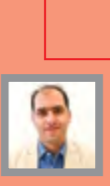
توصیه ویژه ۸ – نهادهای غیرانتفاعی:
کلیه کشورها باید کفایت قوانین و مقررات حاکم بر اشخاص حقوقی را که از آنها برای سوءاستفاده برای مقاصد تروریستی استفاده شده است کنترل کنند. از جمله این موسسات، نهادهای غیرانتفاعی هستند که در این زمینه آسیب‌پذیرند و کشورها باید اطمینان حاصل کنند که سازمان‌های تروریستی که در قالب مشروع فعالیت می‌کنند در قالب قانونی از این موسسات برای نقل و انتقال پول استفاده نکنند.

توصیه ویژه ۹ – جابه‌جاکنندگان پول:
کشورها باید زمینه تشخیص و جلوگیری از نقل و انتقال وجوه در مرزها و به صورت فیزیکی را فراهم سازند. این کنترل باید از طریق تفویض اختیار لازم به مراجع ذی‌صلاح برای مهار کردن ابزار نقل و انتقال فیزیکی وجوه یا اعلام اطلاعات نادرست باشد.همچنین قوانین موضوعه باید به نحو شایسته‌ای طراحی شود تا از قدرت بازدارندگی لازم برخوردار باشد. این قوانین در شرایط جابه‌جایی‌های وجوه به نفع گروه‌های تروریستی باید با توصیه شماره ۳ ارائه شده از سوی FATF سازگار باشد و امکان ضبط و مصادره وجوه را ایجاد کند.

برای تطبیق توصیه شماره ۹ با سایر توصیه‌ها، FATF توصیه ۱۹ و تفسیر این توصیه را برای سازگاری با سایر توصیه‌ها حذف کرد. توصیه اصلاح شده ۱۹ به شرح زیر است: کلیه کشورها باید کلیه بانک‌ها و نهادهای واسطه‌گری مالی را موظف کنند نقل و انتقال وجوه نقد بالاتر از یک میزان مشخص را با استفاده از یک پایگاه داده‌ها به مراجع ذی‌صلاح در شرایط مشکوک بودن به فعالیت‌های تروریستی گزارش دهند.■

بر اساس ماده ۴۲ قانون مجازات اسلامی، شرکت در جرم هنگامی تحقق می‌یابد که بیش از یک نفر از روی علم و عمد عنصر مادی جرم را محقق سازند به گونه‌ای که جرم به عمل همه ایشان مستند باشد. «معاونت در جرم نیز عبارت است از همکاری با فاعل و شریک جرم به یکی از صور معینه قانونی، بدون مداخله در عملیات اجرایی جرم، قبل یا مقارن با وقوع آن».^۳ بررسی قوانین سایر کشورها نشان می‌دهد که شرکت و معاونت در جرم پولشویی را جرم‌انگاری کرده‌اند. برای

جویندگان بلا



هادی سهرابی

کارشناس مدیریت حقوقی | بانک خاورمیانه

مجازات مرتکبان جرم پولشویی امری اجتناب ناپذیر است که باید نظام قضایی در تعامل و همکاری با سایر ارگان‌های متولی به خصوص نظام پولی و بانکی و مالیاتی و نیز نیروی انتظامی و ادارات ثبت، این امر را به دقت مورد بررسی قرار داده و ضمانت اجرای کافی برای اجرای صحیح و کامل قانون و متناسب با جرم پولشویی، بیاندیشد. لذا برخورد مناسب با تطهیر پول، ضمن اینکه مبارزه با ارتکاب این عنوان مجرمانه است، در واقع مبارزه با سایر جرایمی محسوب می‌گردد که جرم مقدم یا اصلی نامیده می‌شوند.^۱

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.



مجازات مرتکبان جرم پولشویی امری اجتناب ناپذیر است که باید نظام قضایی در تعامل و همکاری با سایر ارگان‌های متولی به خصوص نظام پولی و بانکی و مالیاتی و نیز نیروی انتظامی و ادارات ثبت، این امر را به دقت مورد بررسی قرار داده و ضمانت اجرای کافی برای اجرای صحیح و کامل قانون و متناسب با جرم پولشویی، بیاندیشد. لذا برخورد مناسب با تطهیر پول، ضمن اینکه مبارزه با ارتکاب این عنوان مجرمانه است، در واقع مبارزه با سایر جرایمی محسوب می‌گردد که جرم مقدم یا اصلی نامیده می‌شوند.۱

مجازات مرتکبان جرم پولشویی امری اجتناب ناپذیر است که باید نظام قضایی در تعامل و همکاری با سایر ارگان‌های متولی به خصوص نظام پولی و بانکی و مالیاتی و نیز نیروی انتظامی و ادارات ثبت، این امر را به دقت مورد بررسی قرار داده و ضمانت اجرای کافی برای اجرای صحیح و کامل قانون و متناسب با جرم پولشویی، بیاندیشد. لذا برخورد مناسب با تطهیر پول، ضمن اینکه مبارزه با ارتکاب این عنوان مجرمانه است، در واقع مبارزه با سایر جرایمی محسوب می‌گردد که جرم مقدم یا اصلی نامیده می‌شوند.۱

مجازات مرتکبان جرم پولشویی امری اجتناب ناپذیر است که باید نظام قضایی در تعامل و همکاری با سایر ارگان‌های متولی به خصوص نظام پولی و بانکی و مالیاتی و نیز نیروی انتظامی و ادارات ثبت، این امر را به دقت مورد بررسی قرار داده و ضمانت اجرای کافی برای اجرای صحیح و کامل قانون و متناسب با جرم پولشویی، بیاندیشد. لذا برخورد مناسب با تطهیر پول، ضمن اینکه مبارزه با ارتکاب این عنوان مجرمانه است، در واقع مبارزه با سایر جرایمی محسوب می‌گردد که جرم مقدم یا اصلی نامیده می‌شوند.۱

مجازات مرتکبان جرم پولشویی امری اجتناب ناپذیر است که باید نظام قضایی در تعامل و همکاری با سایر ارگان‌های متولی به خصوص نظام پولی و بانکی و مالیاتی و نیز نیروی انتظامی و ادارات ثبت، این امر را به دقت مورد بررسی قرار داده و ضمانت اجرای کافی برای اجرای صحیح و کامل قانون و متناسب با جرم پولشویی، بیاندیشد. لذا برخورد مناسب با تطهیر پول، ضمن اینکه مبارزه با ارتکاب این عنوان مجرمانه است، در واقع مبارزه با سایر جرایمی محسوب می‌گردد که جرم مقدم یا اصلی نامیده می‌شوند.۱

را در بر می‌گیرد. بنابراین با دستگیری یک مجرم افراد دیگر به راحتی به کار خود ادامه داده و کار را برای مجربان قانون مشکل می‌نمایند.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.

نمونه کشور اندونزی در قانون مبارزه با پولشویی خود، مجازات شرکت و معاونت در جرم پولشویی را معادل مجازات تعیین شده برای پولشویی دانسته است.



سرمایه‌گذاری خارجی عبارت است از به کارگیری سرمایه خارجی در فعالیتهایی که ریسک برگشت سرمایه و منافع آن به عهده سرمایه‌گذار باشد. به منظور آشنایی با شرایط، نکات برجسته آیین‌نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی را مرور می‌کنیم.

تأسیس شعبه و یا نمایندگی، سرمایه‌گذاری خارجی تلقی نمی‌گردد.



از نظر دولت ایران فقط سرمایه‌گذاری‌هایی مشمول مزایا و حمایت‌های قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی قرار می‌گیرند که مجوز مربوطه را براساس این قانون دریافت نموده باشند.

هدف از پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی در کشور کمک به رشد و توسعه اقتصادی، افزایش فرصت‌های شغلی، اخذ و توسعه فن‌آوری و مهارت‌های مدیریتی همینطور ارتقاء کیفیت تولیدات و افزایش توان صادراتی کشور می‌باشد.

تشویق و حمایت

مهمترین موضوع برای هر سرمایه‌گذار خارجی بعد از امنیت و ثبات سیاسی و اقتصادی، قوانین و مقررات کشوری است که در آن می‌خواهند سرمایه‌گذاری کنند. برخی کارشناسان معتقدند قوانین ما در این مورد خوب است ولی در اجرا و هماهنگی نهادها مشکل داریم. آنچه در این مطلب می‌آید بخشی از قوانین تشویقی جذب سرمایه خارجی در ایران است.

تامین ارز برای انتقالات ارزی سرمایه‌گذاری‌ها از طریق خرید ارز از نظام بانکی و حسب مورد از محل ارز حاصل از صادرات یا ارائه خدمات سرمایه‌گذاری‌ها قابل تامین است. در هر حال نحوه تامین ارز برای انتقالات ارزی در مجوز سرمایه‌گذاری قید می‌گردد. سازمان سرمایه‌گذاری با وزارتخانه ذیربط در مورد ضرورت اخذ دانش فنی و بهای آن مشورت‌های لازم را انجام خواهد داد.

دانش فنی و خدمات تخصصی به عنوان اشکال قابل قبول سرمایه خارجی به رسمیت شناخته شده و پس از ارزیابی به عنوان سرمایه غیر نقدی خارجی به ثبت خواهند رسید.

ارز نقدی می‌تواند به ریال تبدیل شود و یا به صورت ارز در حساب ارزی شرکت مشترک یا بنگاه اقتصادی سرمایه‌پذیر سپرده شده و با نظارت سازمان سرمایه‌گذاری برای پرداخت بهای سفارشات خارجی و یا سایر هزینه‌های ضروری طرح مورد نظر عیناً مورد استفاده قرار گیرد.

سرمایه غیرنقدی خارجی به استثنای ماشین‌آلات خط تولید در طرح‌های صنعتی و معدنی، همانند سایر کالاهای وارداتی مشمول پرداخت حقوق ورودی می‌باشند.

سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران به عنوان تنها نهاد مرکزی دولتی است که متولی پذیرش و برقراری حمایت نسبت به سرمایه‌های خارجی است.



درآمد مشمول مالیات ابرازی حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی در بخش‌های تعاونی و خصوصی از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج به میزان ۸۰ درصد و به مدت چهار سال از پرداخت مالیات معاف می‌باشد. (ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم).

۱۰۰ درصد درآمد مشمول مالیات کلیه واحدهایی که در مناطق محروم مستقر می‌باشند به مدت ۱۰ سال از معافیت مالیاتی برخوردار است (ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم).

۱۰۰ درصد درآمد حاصل از صادرات محصولات تمام شده صنعتی و کشاورزی و صنایع تبدیلی و تکمیل آن و ۵۰ درصد درآمد حاصل از صادرات سایر کالاهای غیر نفتی از پرداخت مالیات معاف است (ماده ۱۴۱ قانون مالیات‌های مستقیم).

کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس که نقل و انتقال سهام آنها از طریق کارگزار بورس انجام می‌گیرد معادل ۱۰ درصد از مالیات آنها بخشوده می‌شود (ماده ۱۴۳ قانون مالیات‌های مستقیم).

۱۰۰ درصد درآمد حاصل از کلیه فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری و نوغانداری، احیای مراتع و جنگل‌ها و باغات و اشجار و نخیلات بدون محدودیت زمانی از پرداخت مالیات معاف می‌باشد (ماده ۸۱ قانون مالیات‌های مستقیم).



کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت فرهنگ و مالیات متعلقه معاف خواهند بود (تبصره ۳ ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم).

انواع روش‌های تامین مالی است که در چارچوب روش‌های مشارکت مدنی، بیع متقابل و انواع روش‌های ساخت، بهره‌برداری و واگذاری صورت پذیرد برای سرمایه‌گذاری خارجی قابل استفاده است.

برای سرمایه‌گذاری خارجی داشتن شریک محلی الزامی نیست. از حیث درصد مشارکت و میزان سرمایه‌گذاری هیچگونه محدودیتی برای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در جمهوری اسلامی ایران وجود ندارد.

اگر طرح سرمایه‌گذاری خارجی منجر به تشکیل شرکت ایرانی گردد، تملک زمین به نام شرکت که هویتی ایرانی دارد، مجاز خواهد بود.

از نظر مقررات قانون سرمایه‌گذاری خارجی تفاوتی میان سرمایه‌گذاری جدید و سرمایه‌گذاری در یک واحد اقتصادی موجود وجود ندارد. برای این امر دو راهکار وجود دارد:

افتتاح حساب بانکی در خارج از ایران برای نگهداری درآمدهای صادراتی سرمایه‌گذاری‌های خارجی مجاز است.

الف. خرید بخشی از سهام موجود به قیمت توافقی؛
ب. مشارکت در افزایش سرمایه از طریق پذیره‌نویسی سهام جدید با استفاده از حق تقدم سهامداران موجود.

سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کلیه زمینه‌هایی که فعالیت بخش خصوصی در آن مجاز است، قابل انجام است.

تأسیس شعبه و یا نمایندگی، سرمایه‌گذاری خارجی تلقی نمی‌گردد.



برای سرمایه‌گذاری خارجی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار منعی وجود ندارد.

سرمایه‌گذاری خارجی در امور خدماتی از جمله گردشگری می‌تواند تحت پوشش قانون سرمایه‌گذاری خارجی قرار گرفته و از مزایای آن برخوردار شود.

سرمایه‌گذاری خارجی در مناطق آزاد تجاری-صنعتی تابع مقررات سرمایه‌گذاری در آن مناطق است.





گردآوری، **آیرین ریاحی**

کارشناس مدیریت بازرسی و حسابرسی داخلی | بانک خاورمیانه

انتظار از تشکیل شرکت‌ها اغلب کسب منافع و درآمد می‌باشد هرچند که در این بین برخی از شرکت‌ها یا نهادها مانند مدارس یا خیریه‌ها با اهداف غیرانتفاعی تشکیل شده‌اند.

♦ بدون توجه به آنکه یک شرکت در زمره واحدهای اقتصادی، غیرانتفاعی و یا نهادهای عمومی است، اهداف ایجاد نهادهای مزبور و تحقق این اهداف به صورت کارا و اثربخش همواره مورد توجه متولیان آنها بوده است. نظرات متولیان به عنوان پیش‌نیاز تحقق اهداف سازمان، برکسی پوشیده نیست. بدین ترتیب می‌توان مسئولیت هیات مدیره و مدیران شرکت‌ها را در، هدایت اثربخش سازمان دانست که انجام صحیح این مسئولیت منوط به دریافت کلیه اطلاعات قابل اتکا و به موقع، مرتبط با عملیات و ریسک‌های استراتژی، عملیاتی، مالی، حقوقی و رعایت مقررات می‌باشد و لازم است ایشان نسبت به شیوه مناسب مدیریت ریسک‌های پیرامون واحد تحت کنترل خود اطمینان یابند.

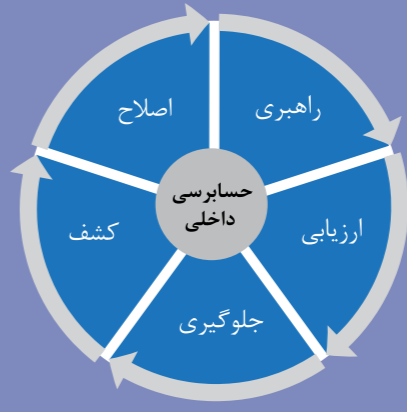
حسابرسی داخلی فعالیتی است که به منظور اطمینان‌بخشی و ارائه مشاوره مستقل در جهت خلق ارزش و بهبود عملیات یک سازمان طراحی شده است. به بیانی ساده حسابرسی داخلی به دنبال شناسایی ریسک‌هایی است که می‌تواند یک سازمان را نسبت به دستیابی اهداف خود ناتوان سازد و همچنین در جهت حصول اطمینان از آگاهی مدیران و راهبران سازمان نسبت به ریسک‌های مزبور و ارائه پیشنهادهای مرتبط با کاهش و مدیریت آنها و همچنین افزایش کارایی و اثربخشی عملیات، قدم برمی‌دارد.

به منظور اطمینان از اثربخشی حسابرسی داخلی، هیات مدیره یک سازمان لازم است از استقلال ایشان نسبت به مدیران اجرایی و تعریف یک مرجع گزارشگری مانند کمیته حسابرسی یا رییس هیات مدیره اطمینان حاصل نموده و اختیارات کافی جهت دسترسی به کلیه اطلاعات و تمامی بخش‌های آن سازمان را به آنان اعطا نمایند.

بطور کلی حسابرسی داخلی از طریق ایجاد اطمینان‌بخشی که به وسیله دانش و استقلال غنی شده است برای سازمان خلق ارزش می‌نماید. حفاظت از دارایی‌ها و حسن شهرت سازمان در جامعه از طریق شناسایی نقص‌های عملیاتی و اجرایی، جلوگیری از هدر رفتن منابع، کشف تقلب، ارائه پیشنهادات در جهت بهبود و اصلاحات، ارتقای اخلاق و فرهنگ سازمانی، مستندسازی و انطباق گزارشات و صورت‌های مالی با استانداردها و اطمینان از عدم وجود تحریف با اهمیت در آن، شناسایی فعالیت‌های فاقد ارزش افزوده، تعیین خط قرمزها در خصوص عدم رعایت مقررات درون و برون سازمانی، ارائه راهکارها و اقدامات کنترلی موثرتر حاصل می‌گردد.

هیات مدیره و مدیران ارشد سازمان‌ها می‌توانند نسبت به اطمینان‌بخشی مستقل و حرفه‌ای حسابرسان داخلی در خصوص کنترل‌های داخلی اتکا نموده و به ارزیابی عملکرد سازمان در مدیریت ریسک‌ها و تحقق

حسابرسی داخلی و حاکمیت شرکتی



اهداف براساس استراتژی‌ها اقدام نماید. بدین ترتیب حسابرسی داخلی، مدیران و هیات مدیره سازمان‌ها را نسبت به ایفای مسئولیت پاسخگویی خود به ذینفعان تجهیز می‌نماید.

حاکمیت شرکتی مفهومی مورد توجه و در حال تکوین در دنیای کسب و کار می‌باشد که شالوده اصلی این مفهوم در سایه حفظ منافع و تحقق مسئولیت پاسخگویی مستتر شده است. از حاکمیت شرکتی تعاریف و برداشت‌های متنوع و متفاوتی وجود دارد اما آنچه مشخص است بیانگر آن است که این موضوع در پاسخ به مشکلات ناشی از اثربخشی هیات مدیره شرکت‌های بزرگ و از اوایل دهه ۱۹۹۰ میلادی در کشورهای انگلستان، آمریکا و کانادا مطرح گردید.

توجه بی‌نظیر تمامی قانون‌گذاران، ناظران و منتقدان به این مفهوم به منظور جلب اعتماد مجدد عموم به بازارهای مالی پس از بحران‌ها و تقلب‌ها برخی از شرکت‌های بزرگ منجر به وضع برخی مقررات و رهنمودهایی در سراسر دنیا گردیده است که تمامی این تلاش‌ها در راستای ایجاد پاسخگویی، شفافیت، عدالت و در نتیجه تحقق منافع و حقوق ذینفعان می‌باشد.

از جمله نهادهای بین المللی که در این حوزه اقدام به انتشار مقررات و یا رهنمودهایی نموده‌اند می‌توان به سازمان توسعه و همکاری اقتصادی^۱، فدراسیون بین‌المللی حسابداران^۲ و کمیته نظارت بانکی بال (بازل^۳) اشاره نمود. توجه بیش از پیش به نقش هیات مدیره در سازمان‌ها، مقوله ریسک، کنترل‌های داخلی، تطبیق، حسابرسی داخلی، افشا و ارائه اطلاعات به منظور شفافیت مالی به عموم، ارتقای نظرات و ایجاد مکانیزم و مقررات مربوط به هریک از آنها ماحصل تلاش‌های ایجاد حاکمیت شرکتی است.

مسئولیت‌های حسابرسی داخلی

موارد زیر از جمله مسئولیت‌هایی است که انتظار می‌رود حسابرسان داخلی در راستای ایفای رسالت خویش در جهت اطمینان از استقرار نظام حاکمیت شرکتی در سازمان‌ها برعهده گیرند :

مشاوره حرفه‌ای و پیشنهادات بهبود عملیات: با مطرح شدن و اهمیت یافتن ریسک در دستیابی به اهداف سازمان‌ها و انجام عملیات، نقش مشاوره‌ای حسابرسان داخلی در شناسایی و تعیین ریسک‌ها و همچنین ارائه

راهکارها در جهت ارتقای کنترل‌های پوشش دهنده آنها می‌تواند بسیار موثر واقع گردد.

ارزیابی ریسک: تنوع و گستره ریسک‌های پیرامون واحدهای اقتصادی و غیرانتفاعی از جمله ریسک‌های ناشی از خطرات محیطی، از دست دادن مشتریان، نقدینگی، تقلب عملیاتی و رعایت قوانین و مقررات ایجاب می‌نماید که حسابرسان داخلی به‌عنوان فعالیتی مستقل، نسبت به ارزیابی مستمر کلیه ریسک‌های مجموعه اقدام و آن را به هیات مدیره و مدیران ارشد سازمان‌ها گزارش نمایند.

ارزیابی کنترل‌های داخلی: لازم است حسابرسان داخلی به ارزیابی مستمر اثربخشی کنترل‌های داخلی سازمان جهت حصول اطمینان از دستیابی به اهداف با مدیریت صحیح ریسک‌ها، پرداخته و نسبت به آگاه سازی هیات مدیره و مدیران ارشد سازمان اقدام نماید.

ارتقای اخلاق و فرهنگ: یکی از مهمترین دغدغه‌های سازمان ایجاد فرهنگ و نظام اخلاقی در سازمان است زیرا در غیاب آن هرگونه کنترل و یا اقدام کنترلی بی‌نتیجه خواهد بود و می‌تواند شرکت‌ها را در معرض بزرگترین ریسک‌ها قرار دهد. اطمینان از وجود منشورهای اخلاقی و پایبندی افراد سازمان یکی دیگر از وظایف حسابرسان داخلی می‌باشد.

ارتقای شفافیت مالی: حسابرسان داخلی بایستی نسبت به قابلیت اتکا و کیفیت گزارشات و اطلاعات صورت‌های مالی اطمینان حاصل نمایند.

بررسی فرآیندها، دستورالعمل‌ها و بهبود انجام عملیات: حصول اطمینان از بهینه بودن روش‌های اجرایی جهت دستیابی به اهداف سازمان، کفایت کنترل‌ها و همچنین اجرای صحیح فرآیندها و دستورالعمل‌ها از دیگر وظایف حسابرسان داخلی می‌باشد.

نظارت بر ریسک‌های مرتبط با رعایت قوانین و مقررات: حسابرسی داخلی لازم است نسبت به عملکرد سازمان در تطبیق با قوانین و مقررات موجود و هماهنگی با مقررات جدیدی که می‌تواند سازمان‌ها را تحت تاثیر قرار دهد ارزیابی‌های مستقلی انجام دهد و به هیات مدیره و مدیران ارشد سازمان‌ها گزارش نمایند.

حفاظت از دارایی‌ها : حسابرسی داخلی لازم است از کفایت کنترل‌های اعمال شده جهت حفاظت صحیح از دارایی‌های سازمان اعم از دارایی‌های فیزیکی یا سرمایه‌های انسانی اطمینان حاصل نماید. بدین ترتیب رویه و دستورالعمل‌های مربوط به حفظ و نگهداری این دارایی‌ها مورد ارزیابی ایشان قرارمی‌گیرد.

شناسایی تقلب و عملیات مشکوک: تقلب مقوله‌ای خطرناک برای سازمان‌ها محسوب می‌گردد که اثرات جبران‌ناپذیری را در بردارد. شناسایی عملیات مشکوک و یا فرصت‌های انجام تقلب بایستی مورد ارزیابی حسابرسی داخلی قرار گیرد تا سازمان از ریسک‌های اختلاس، تقلب، پولشویی و رشوه مصون بماند. ■

نقش کارت‌های بین‌المللی در تسهیل تراکنش‌های بین‌المللی به غایت پررنگ است. سهولت در استفاده، تعدد درگاه‌های پذیرنده و امنیت پرداخت از جمله مهمترین عوامل استفاده از این کارت‌هاست. از این رو صادرکنندگان کارت‌های ارزی بین‌المللی همواره تلاش می‌کنند تا امکانات و خدمات بیشتری را توسط این کارت‌ها عرضه نمایند.

سابقه صدور کارت

♦ شروع صدور کارت‌های بانکی سابقه‌ای چند دهه‌ای دارد. نوع ابتدایی آن استفاده از کوپن جهت خرید کالا از فروشندگان بوده است. اولین کارت اعتباری از نوع امروزی یعنی کارتی که قابلیت انجام مبادله پول در فروشگاه را داشته باشد، در سال ۱۹۵۰ توسط Diners club inc. معرفی شد و هنوز هم یکی از کارت‌های اعتباری شناخته شده از این نوع به شمار می‌آید. در سال ۱۹۵۸ نیز کارت اعتباری دیگری در همین رده توسط شرکت American Express معرفی شد که در حال حاضر یکی از معروفترین نوع کارت‌های اعتباری است. مشخصه اصلی این دسته از کارت‌ها این است که توسط موسسات، فروشگاه‌ها و یا شرکت‌ها صادر می‌شدند. صادرکننده کارت از دارنده آن یک مبلغ عضویت سالانه دریافت می‌کند و سپس به صورت ماهانه یا سالانه و یا در دوره‌های زمانی دیگر برای او صورت حساب می‌فرستد و معادل مبلغ این صورت حساب از موجودی دارنده کارت نزد شرکت صادرکننده آن کسر می‌شود.

صدور اولین کارت بانکی در سال ۱۹۵۹ و توسط Bank of America صورت گرفت که BankAmericard نام داشت و در ابتدا تنها محدود به ایالت کالیفرنیا بود. اما بعدها در سال ۱۹۶۶ در ایالت‌های دیگر معرفی شد و در سال ۱۹۷۶ به VISA تغییر نام داد. ویزا امروزه یک کنسرسیوم بین‌المللی است که سیستم بانکی اغلب کشورهای دنیا در آن مشارکت دارند. در همان سال ۱۹۶۶ اتحادیه کارت بین بانکی یا Interbank card Association شکل گرفت و بعدها به Master card تغییر نام داد. ویژگی مهم این سیستم‌های بین‌المللی مانند ویزا و مستر کارت این است که هیچ بانکی محوریت خاصی ندارد و تمامی بانک‌های کشورهای مختلف که به این سیستم‌ها وصل هستند یکپارچه شده و به سازوکار مالی بین‌المللی متصل شوند. بدین ترتیب دارندگان این کارت‌ها فارغ از این که بانک صادرکننده آن چه بانکی و چه کشوری باشد، امکان خرید از کلیه دستگاه‌های کارخوان، خودپرداز (ATM) و درگاه‌هایی که متصل به شبکه جهانی ویزا و مستر هستند را دارد. چنین سیستمی می‌تواند در میان مشتریان کوچک بانک‌ها که مایل بودند از کارت خود برای کارهایی مثل خرید مایحتاج روزانه و یا خرید اتومبیل و مسکن استفاده کنند علاقه‌مندان زیادی داشته باشد.

انواع کارت پرداخت

اصولاً کارت‌های بانکی را از نظر شیوه پرداخت، می‌توان به انواع زیر تقسیم نمود:

- کارت های اعتباری (Credit): این نوع کارت‌ها می‌تواند توسط بانک، یا همکاری بانک با موسسات یا سازمان‌های دیگر (کارت‌های تجاری) صادر شوند. دراین نوع کارت‌ها فرد اجازه برداشت و خرید از حساب خود تا سقف اعتباری که از طرف بانک به او تخصیص داده شده است را دارد و می‌تواند تا سقف اعتبار تخصیص داده شده به بانک بدهکار شود. بدین ترتیب بعد از طی مدت معینی با فرستادن صورت حساب از سوی بانک دارنده کارت می‌توانند بدهی خود را پایان ماه و در دوره تنفس صورت کامل یا جزئی پرداخت و باقی بدهی را با سود متعلقه ماه‌های بعد به صورت قسطی بازپرداخت نمایند.
- کارت‌های شارژی (Charge Cards): مانند کارت اعتباری هستند با این تفاوت که مبلغ بدهی یکجا و در تاریخ مشخصی باید تسویه شود و قابلیت انتقال به ماه‌های بعد را ندارد.
- کارت نقدی یا برداشت (Debit): این نوع کارت به حساب بانکی دارنده کارت متصل بوده و دارنده کارت به اندازه موجودی حسابش امکان خرید یا برداشت نقدی دارد و در واقع در همان لحظه خرید یا برداشت مبلغ را می‌پردازد.
- کارت‌های پیش پرداخت (Prepaid Cards): این نوع کارت‌ها (مانند کارت هدیه) به حساب بانکی فرد متصل نیستند و در واقع پیش از استفاده پرداخت آن صورت گرفته است.

اعتباری برای خرید



گردآوری، **فرزانه رجایی سلماسی**

سرپرست مدیریت تحقیق و توسعه |بانک خاورمیانه



- همچنین کارت‌های پرداخت را از نظر فناوری موجود در آن، می‌توان به دو دسته تقسیم نمود:
- کارت‌های پلاستیکی همراه با نوار مغناطیسی
- کارت‌های هوشمند دارای تراشه کامپیوتری

در حال حاضر استفاده از نوار مغناطیسی رواج بیشتری داشته، ولی روند صعودی به سوی استفاده از کارت‌های هوشمند است.

بازیگران صنعت پرداخت کارتی

بازیگران اصلی یک تراکنش کارتی، شامل چهار عامل زیر می‌شوند:

- دارنده کارت
- پذیرنده کارت
- بانک صادرکننده کارت
- بانک پذیرنده کارت

در صورتیکه تراکنش‌ها به‌صورت بین بانکی انجام گیرند، وجود یک سئوئیچ داخلی الزامی است و در صورت بین‌المللی بودن تراکنش‌ها، استفاده از شبکه سازمان‌های ویزا، مستر کارت و … ضروری است.

سازمان‌های پرداخت به منظور پردازش عملیات کارت دارای دو سیستم اصلی اخذ مجوز تراکنش و تسویه می‌باشند. سیستم‌های اخذ مجور (مانند BASE1 در شبکه ویزا) جهت انتقال داده‌های تراکنش کارت از بانک پذیرنده به بانک صادرکننده و دریافت مجوز انجام تراکنش و یا عدم انجام آن و ارسال کد مجوز به بانک پذیرنده می‌باشند. سیستم‌های تسویه (مانند BASE2 در شبکه ویزا) نیز وظیفه پایاپای و تسویه وجوه بین بانک‌های عضو شبکه پرداخت را برعهده دارند.

خدمات کارت‌های بین‌المللی

- استفاده از امکانات غیرنقدی و تغییر رمز در خودپردازهای خارج از کشور
- استفاده از امکانات نقدی خودپردازهای خارج از کشور (برای کارت‌های بین‌المللی پیش‌پرداخت و نقدی)
- خرید کالا و خدمات از فروشگاه‌های خارج از کشور و سایت‌های اینترنتی خارجی
- انتقال وجه بین‌المللی به صورت کارتی یا حسابی (برای کارت‌های بین‌المللی پیش‌پرداخت و دبیت)
- دارای حساب به نام مشتری با امکان استفاده از خدمات اینترنت بانک و ایمیل بانک روی حساب
- ارسال صورت‌حساب به صورت فیزیکی یا الکترونیکی برای مشتری
- امکان تقسیط مبلغ خرید انجام شده توسط مشتری با کارمزد مشخص

وضعیت کارت اعتباری در ایران و چالش‌های اتصال به شبکه‌های

پرداخت بین‌المللی

- با پایان یافتن تحریم‌ها و از سرگیری تبادلات مالی ایران و کشورهای دیگر، صنعت پرداخت الکترونیکی ایران نیز رو به تحول است. امکان برقراری ارتباط مالی و پولی با بانک‌های بین‌المللی، حضور پررنگ گردشگران و تجار خارجی و افزایش تبادلات مالی با دنیا، ارائه خدمات جدید پرداخت الکترونیکی را به یک ضرورت تبدیل کرده است. فارغ از نام شبکه بین‌المللی چالش‌هایی که در اتصال بانک‌های ایرانی به شبکه‌های پرداخت بین المللی وجود دارند بطور خلاصه چنین هستند:
- اتصال بانک‌ها بصورت جداگانه یا از طریق شبکه متمرکز بانک مرکزی
- چگونگی ارتباط درگاه‌های خرید با بانک‌های پذیرنده (در حال حاضر به شاپرک متصل هستند)
- چگونگی انجام تسویه حساب و تبدیل نرخ ارز
- فرهنگ‌سازی گرفتن وثیقه از فروشگاه‌ها
- حل اختلاف خریدار و فروشنده و بازگرداندن پول ■



محمد مهدی نرنئی کارشناس مدیریت ریسک |بانک خاورمیانه

هر سرمایه‌گذار برای شروع یک سرمایه‌گذاری نیازمند اطلاعاتی راجع به نحوه کسب و کار مربوطه و همچنین ساختار کسب و کار مورد نظر است. اینکه شرکت چگونه ایجاد ارزش می‌کند و چسرا و حتی اینکه تجارت‌های مختلف نحوه عمل متفاوتی برای افزایش ارزش دارند مهم است.

◆ اساساً مهمترین هدف شرکت‌ها چه آنها که به صورت سهامی عام هستند وجه آنها که به صورت خصوصی اداره می‌شوند، پیشینه کردن ثروت سهامداران و یا صاحبان شرکت است. بنابراین اساساً رشته مدیریت مالی به انجام ارزیابی این گونه تصمیمات در تجارت می‌پردازد. اما در شرکت‌های مختلف با نوع کارهای متفاوت، ارزشیابی و پیشینه کردن ارزش شرکت تفاوت دارد. در شرکت‌های غیرمالی روند تامین سرمایه برای منابع مورد نیاز از طریق بازارهای سرمایه و بدهی و بانک‌ها و البته دیگر موسسات مالی امکان‌پذیر می‌شود. در موسسات غیرمالی هدف پیشینه کردن ثروت زمانی اتفاق می‌افتد که ارزش خالص فعلی پروژه ها یا NPV مثبت باشد.

به این معنا که هرگاه جریان‌های وارد شده و خارج شده پروژه‌ها که به زمان حال تنزیل شده است، مثبت باشد شرکت خالق ارزش بوده و اگر بخواهیم پدایم که با چه نرخ‌ی باید این پروژه‌ها را تنزیل کرد، باید این نکته را در نظر داشته باشیم که زمانی این اتفاق خواهد رخ داد که بازده سرمایه‌گذاری از نرخ تامین مالی پروژه بیشتر باشد. در این مورد انتظار بر روی سرمایه است. اما این سرمایه نه تنها تابعی از نرخ مورد انتظار است بلکه تابعی از ارتباط بین دارایی‌ها و بدهی‌ها هم هست.

بنابراین نه تنها ریسک این موضوع وجود دارد که نتوان این‌ بازده مسورد انتظار را بدست آورد بلکه این ریسک هم وجود دارد که ارزش دارایی‌ها و بدهی‌ها به طور نامناسبی تغییر کند و عواملی به صورت نامتناسب و هم‌زمان ارزش آنها را تغییر دهد. به این نوع ایده یا ALR^۱ می‌گویند و یکی از مهمترین عوامل این تغییرات، نوسانات نرخ بهره است.

این مسائل یک بیمه‌گر زندگی را به سمت سوالاتی در رابطه با سرمایه و مدیریت ریسک سوق می‌دهد. سوالاتی از قبیل اینکه چگونه سرمایه با ریسک مرتبط شود و یا چگونه تخصص بهینه سرمایه را باید انجام داد. بنابراین باید نگاه دقیق‌تری به تعریف سرمایه در شرکت‌های مالی به ویژه شرکت‌های بیمه زندگی انداخت. اساساً سرمایه ترکیب آورده سرمایه‌گذاران به صورت مستقیم و یا سود انباشته تعریف می‌کنیم. در بانکداری اختلاف دارایی و بدهی را سرمایه می‌گوییم و در واقع این سرمایه برای پوشش زبان‌های غیرقابل پیش بینی تعریف می‌شود. اما در شرکت‌های بیمه زندگی، سرمایه شرکت عبارت است از مجموع اندوخته‌ها، ذخایر بیمه‌گری و سرمایه. (Equity) از این رو سرمایه در شرکت‌های بیمه زندگی به سه دسته زیر تقسیم می‌گردد:

سرمایه عملیاتی که مربوط به تجهیز کردن شرکت

و به نوعی سرمایه در گردش شرکت برای انجام کارهای عملیاتی است و هیچ ارتباطی به پرداخت خسارت ندارد.

سرمایه ذخایر بیمه که میزان دارایی‌های مالی شرکت بانوجه به محاسبات انجام شده بر اساس توابع احتمالی وقوع خسارت‌های قابل پیش‌بینی است.

سرمایه ریسک که آن میزان دارایی‌هایی مالی شرکت است که برای جبران خسارت‌های غیرقابل پیش‌بینی نگهداری شده است.

مدل قیمت‌گذاری دارایی CAPM^۲ که معتقد است ریسک به وسیله میزان واریانس درآمد شرکت تعریف می‌شود.

مدل قیمت دارایی که معتقد است سرمایه‌گذاران می‌توانند با متنوع‌سازی پورتفوی خود ریسک غیر سیستماتیک را حذف نموده و بازده خود را با ریسک سیستماتیک مطابقت دهند.

به علت عوامل و فاکتورهای مختلفی که شرکت بیمه زندگی با آنها روبروست نمی‌توان در مدیریت مالی یک شرکت بیمه از این اصول همانطوری که در یک شرکت غیرمالی استفاده می‌شود استفاده کرد و استفاده کردن از آنها منوط به انجام اصلاحات لازم است.

نکته دومی که شرکت‌های بیمه زندگی با آنها روبرو می‌شوند بحث ارتباط بین دارایی‌ها و بدهی شرکت‌اند در واقع اختلاف بین دارایی و بدهی طبق قوانین حسابداری سرمایه خوانده می‌شود. رابطه زیر یکی از روابط است که همیشه دغدغه یک بیمه‌گر است.

که بازده مورد انتظار بر روی سرمایه است. اما این سرمایه نه تنها تابعی از نرخ مورد انتظار است بلکه تابعی از ارتباط بین دارایی‌ها و بدهی‌ها هم هست.

بنابراین نه تنها ریسک این موضوع وجود دارد که نتوان این‌ بازده مسورد انتظار را بدست آورد بلکه این ریسک هم وجود دارد که ارزش دارایی‌ها و بدهی‌ها به طور نامناسبی تغییر کند و عواملی به صورت نامتناسب و هم‌زمان ارزش آنها را تغییر دهد. به این نوع ایده یا ALR^۱ می‌گویند و یکی از مهمترین عوامل این تغییرات، نوسانات نرخ بهره است.

این مسائل یک بیمه‌گر زندگی را به سمت سوالاتی در رابطه با سرمایه و مدیریت ریسک سوق می‌دهد. سوالاتی از قبیل اینکه چگونه سرمایه با ریسک مرتبط شود و یا چگونه تخصص بهینه سرمایه را باید انجام داد. بنابراین باید نگاه دقیق‌تری به تعریف سرمایه در شرکت‌های مالی به ویژه شرکت‌های بیمه زندگی انداخت. اساساً سرمایه ترکیب آورده سرمایه‌گذاران به صورت مستقیم و یا سود انباشته تعریف می‌کنیم. در بانکداری اختلاف دارایی و بدهی را سرمایه می‌گوییم و در واقع این سرمایه برای پوشش زبان‌های غیرقابل پیش بینی تعریف می‌شود. اما در شرکت‌های بیمه زندگی، سرمایه شرکت عبارت است از مجموع اندوخته‌ها، ذخایر بیمه‌گری و سرمایه. (Equity) از این رو سرمایه در شرکت‌های بیمه زندگی به سه دسته زیر تقسیم می‌گردد:

سرمایه عملیاتی که مربوط به تجهیز کردن شرکت و به نوعی سرمایه در گردش شرکت برای انجام کارهای عملیاتی است و هیچ ارتباطی به پرداخت خسارت ندارد.

سرمایه ذخایر بیمه که میزان دارایی‌های مالی شرکت بانوجه به محاسبات انجام شده بر اساس توابع احتمالی وقوع خسارت‌های قابل پیش‌بینی است.

سرمایه ریسک که آن میزان دارایی‌هایی مالی شرکت است که برای جبران خسارت‌های غیرقابل پیش‌بینی نگهداری شده است.

منابع:

ریسک متفاوت بودن را بپذیرید

این سه نوع تعریف سرمایه ما را به سمت ساختار سرمایه یک شرکت بیمه زندگی سوق می‌دهد.

چگونه می‌توان این ساختار سرمایه شرکت‌های بیمه زندگی را مورد توجه قرار داد. همانطور که گفته شد شرکت‌های غیرمالی به دنبال بهینه و پیشینه کردن NPV خود هستند و مطابق با اصول CAPM سرمایه‌گذاران ریسک غیرسیستماتیک خود را حذف و تنها بازده حاصل از جبران ریسک سیستماتیک را می‌پذیرند و این موضوع در نظریه مدرن پرتفولیو MPT^۳ مطرح شده است. همچنین مالکان پرتفولیو، سرمایه‌گذاری‌های خود را براساس ترجیحات خودشان سرمایه‌گذاری می‌کنند. اما باید دانست که شرکت بیمه با دو نوع رفتار مختلف درگیر است:

سهامداران شرکت که سرمایه خود را به عنوان Equity در شرکت آورده‌اند و ریسک پذیر تلقی می‌شوند و ترجیح می‌دهند با سرمایه کمتر بازده بیشتری کسب نمایند.

دارندگان قراردادهای بیمه زندگی که به آنها سرمایه‌گذاران خاموش نیز می‌گویند زیرا باعث ایجاد اندوخته در شرکت بیمه می‌شوند که شرکت، ذخایر حاصل از حق بیمه‌های ایشان را در سرمایه‌گذاری‌های خود دخیل می‌گرداند. البته این افراد بیشتر از آنکه انگیزه ملاحظات سرمایه‌گذار داشته باشند، انگیزه تامین امنیت مالی در زمان‌های ناپایدار را دارند. این نوع سرمایه‌گذاران در واقع ریسک گریز هستند.

بنابراین با وجود این تضاد بین سرمایه‌گذاران شرکت که بخشی ریسک‌پذیر و بخشی دیگر ریسک گریز می‌باشند، تصمیم‌گیری در رابطه با ریسک معقول شرکت و تشکیل پورتفوی مناسب سرمایه‌گذاری بسیار پیچیده و سخت است. همچنین از آنجا که شرکت‌های بیمه زندگی در معرض یک ریسک غیرسیستماتیک بسیار تأثیرگذار قرار دارند که عبارت است از شکاف زمانی غیرقابل پیش‌بینی دارایی‌ها و بدهی‌ها (بر اثر تغییر توابع احتمالی وقوع خسارت باتوجه به حوادث غیرمترقبه مثل زلزله) مهمترین عامل و سنسچس شرکت‌های بیمه، solvency و یا تطبیق زمانی تعهدات و بدهی‌ها است. بنابراین شرکت‌های بیمه بیشتر به دنبال به‌وجود آوردن سنجشی برای ریسک توانگری هستند که باعث شده به ابزاری و یا ایده‌ای به نام ارزش در معرض خطر روی آورند. ارزش در معرض خطر در واقع بیشترین زیان قابل پذیرش با یک دارایی یا بدهی و یا یک پورتفو از دارایی‌ها و بدهی‌ها در طول یک دوره مشخص است.

بنابراین ساختار سرمایه یک شرکت بیمه زندگی به طور محسوسی بر روی ارزش شرکت اثرگذار است و اینجاست که بیمه‌گر زندگی باید علاوه بر دو سرمایه دیگر، سرمایه ریسک را نیز برای ایجاد اطمینان در مشتریان نگه دارد. در واقع بیمه‌گذاران، سرمایه شرکت را به عنوان یک تضمین از سمت صاحبان سهام برای ایجاد امنیت مالی خود در اثر وقوع خسارت می‌دانند. ■

- Net Present Value
- Weighted average cost of Capital
- Cpital Asset Pricing Model
- Asset liability Risk
- Modern Portfolio Theory

- Modigliani and Miller, American economic review "dividend policy, growth and the valuation of shares"
- William Sharp. Theory of Market Equilibrium Under Conditions of Risk
- Life Insurance, Kenneth Black



فرشید اسلامبولچی

کارشناس مدیریت تحقیقات اقتصادی |بانک خاورمیانه

◆ بررسی وضعیت بازار ارز کشور در سال‌های گذشته نشان می‌دهد که عوامل متعددی در تعیین نرخ ارز نقش دارند. در این بین نقش تصمیمات سیاست‌گذار ارزی و پولی (بانک مرکزی) در جهت‌دهی و تعیین سیاست‌های کلی این بازار به نسبت سایر عوامل قابل توجه است.

از مهمترین متغیرهایی که در سمت عرضه این بازار قابل شناسایی هستند می‌توان به درآمدهای نفتی و تحولات نرخ اسمی دلار آمریکا در بازار آزاد در سال ۱۳۹۴ تحت تأثیر عوامل متعددی قرار گرفت. از یک سو با افزایش تدریجی قیمت هر بشکه نفت ایران نسبت به کف ۴۳ دلاری دی ماه ۱۳۹۳ و رسیدن آن به حدود ۶۰ دلار در سه ماه نخست سال و از سوی دیگر دستیابی به تفاهم هسته‌ای سوئیس (لوزان) در ۱۳ فروردین ۱۳۹۴، نرخ اسمی ارز در بازار آزاد با ثبات و حتی کاهش نسبی روبرو شد. این روند تا دستیابی به توافق جامع و نهایی هسته‌ای وین (برجام) در ۲۳ تیر ۱۳۹۴ ادامه داشت. بعد از این تاریخ و تا قبل از اجرایی شدن برجام در ۲۷ دی ۱۳۹۴ نرخ دلار آمریکا در بازار آزاد با روند افزایشی مستمری روبرو شد که تا حد زیادی به افت مجدد قیمت نفت و رسیدن قیمت به کف ۲۴ دلار در دی ماه ۱۳۹۴ مرتبط بود. با توجه به افت قابل توجه ارزش واردات در این مدت نسبت به مدت مشابه سال قبل، به نظر نمی‌رسد تقاضای وارداتی ارز باعث ایجاد فشارهای افزایشی بر نرخ دلار آمریکا شده باشد که با توجه به پابرجا بودن تحریم‌ها تا روز اجرای برجام چندان دور از ذهن نبود. با شروع روند افزایش مستمر نرخ اسمی دلار آمریکا در بازار آزاد از ۲۲ تیر، برای چند مرتبه بانک مرکزی با تزیسق ارز با قیمت‌های پایین‌تر به ویژه در سلسعت‌های پایانی معاملات روزانه سعی در تثبیت و کاهش نسبی نرخ ارز داشت که با انتقادات برخی از کارشناسان مبنی بر تکرار رویه غلط دولت قبل در زمینه دخالت نامناسب دولت در بازار ارز روبرو شد. با کاهش تقاضای سوداگرانه در بازار ارز پس از روز اجرای برجام و همچنین افزایش تدریجی قیمت نفت و افزایش دسترسی بانک مرکزی به ذخایر ارزی خود نسبت به زمان تحریم، تا انتهای سال نرخ اسمی ارز با روندی کاهش روبرو شد. به نظر می‌رسد افزایش دسترسی بانک مرکزی به ذخایر ارزی و ثبات و افزایش تدریجی قیمت نفت از یک سو و فعال شدن و افزایش تقاضای به تعویق افتاده از زمان تحریم‌ها در دوره پسا تحریم تأثیرات ناهمسوایی بر نرخ ارز در آینده داشته باشد که برآیند آن به تعیین نرخ ارز خواهد انجامید. سیاست اتخاذ شده از سوی سیاست‌گذار ارزی در سه ماه نخست سال ۱۳۹۵ تثبیت نرخ دلار آمریکا در به‌بازار آزاد در محدوده ۳۵۰۰ تومان و افزایش بسیار جزئی و تدریجی در نرخ رسمی دلار آمریکا بوده است. به عبارت دیگر در سال آخر دولت یازدهم سیاست‌های ارزی نادرست همانند گذشته ادامه یافته که نتیجه‌ای جز سرکوب بیشتر تقاضا برای محصولات و تولیدات داخلی نخواهد داشت. هرچند پس از روی کار آمدن دولت یازدهم، ایجاد ثبات اقتصادی به درستی به عنوان اولویت اول مد نظر قرار گرفت، ولی پس از ایجاد ثبات نسبی در اقتصاد لزوم انجام اصلاحات اقتصادی در بخش‌های مختلف از جمله بازار ارز بیش از پیش احساس می‌شود. کنترل نوسانات نرخ ارز اسمی همواره از اهداف کوتاه‌مدت بانک مرکزی بوده است. در شرایط کنونی تک مبنی بر ایجاد ثبات در بازار ارز، تقاضای سوداگری که در سال‌های قبل به شکل قابل توجهی افزایش یافته بود به تدریج از بازار خارج شد و در اثر کاهش نرخ اسمی

دلار آمریکا در بازار آزاد، انتظارات تورمی فعالان اقتصادی کشور تا حد زیادی تقلیل یافت که خود نقش زیادی در کاهش قابل توجه نرخ تورم به عنوان یکی از دستاوردهای دولت داشت. در اثر کاهش قیمت نفت در نیمه دوم سال ۱۳۹۳ و کاهش درآمدهای ارزی کشور و بروز عدم اطمینان نسبت به عرضه کافی ارز توسط بانک مرکزی، نرخ ارز در بازار آزاد با افزایش مواجه شد ولی با افزایش تدریجی قیمت نفت در دی ماه این سال تا حدودی از این فشارهای افزایشی بر نرخ ارز کاسته شد و نرخ اسمی ارز با کاهش نسبی روبرو شد.

تحولات نرخ اسمی دلار آمریکا در بازار آزاد در سال ۱۳۹۴ تحت تأثیر عوامل متعددی قرار گرفت. از یک سو با افزایش تدریجی قیمت هر بشکه نفت ایران نسبت به کف ۴۳ دلاری دی ماه ۱۳۹۳ و رسیدن آن به حدود ۶۰ دلار در سه ماه نخست سال و از سوی دیگر دستیابی به تفاهم هسته‌ای سوئیس (لوزان) در ۱۳ فروردین ۱۳۹۴، نرخ اسمی ارز در بازار آزاد با ثبات و حتی کاهش نسبی روبرو شد. این روند تا دستیابی به توافق جامع و نهایی هسته‌ای وین (برجام) در ۲۳ تیر ۱۳۹۴ ادامه داشت. بعد از این تاریخ و تا قبل از اجرایی شدن برجام در ۲۷ دی ۱۳۹۴ نرخ دلار آمریکا در بازار آزاد با روند افزایشی مستمری روبرو شد که تا حد زیادی به افت مجدد قیمت نفت و رسیدن قیمت به کف ۲۴ دلار در دی ماه ۱۳۹۴ مرتبط بود. با توجه به افت قابل توجه ارزش واردات در این مدت نسبت به مدت مشابه سال قبل، به نظر نمی‌رسد تقاضای وارداتی ارز باعث ایجاد فشارهای افزایشی بر نرخ دلار آمریکا شده باشد که با توجه به پابرجا بودن تحریم‌ها تا روز اجرای برجام چندان دور از ذهن نبود.

با شروع روند افزایش مستمر نرخ اسمی دلار آمریکا در به‌بازار آزاد از ۲۲ تیر، برای چند مرتبه بانک مرکزی با تزیسق ارز با قیمت‌های پایین‌تر به ویژه در سلسعت‌های پایانی معاملات روزانه سعی در تثبیت و کاهش نسبی نرخ ارز داشت که با انتقادات برخی از کارشناسان مبنی بر تکرار رویه غلط دولت قبل در زمینه دخالت نامناسب دولت در بازار ارز روبرو شد. با کاهش تقاضای سوداگرانه در بازار ارز پس از روز اجرای برجام و همچنین افزایش تدریجی قیمت نفت و افزایش دسترسی بانک مرکزی به ذخایر ارزی خود نسبت به زمان تحریم، تا انتهای سال نرخ اسمی ارز با روندی کاهش روبرو شد. به نظر می‌رسد افزایش دسترسی بانک مرکزی به ذخایر ارزی و ثبات و افزایش تدریجی قیمت نفت از یک سو و فعال شدن و افزایش تقاضای به تعویق افتاده از زمان تحریم‌ها در دوره پسا تحریم تأثیرات ناهمسوایی بر نرخ ارز در آینده داشته باشد که برآیند آن به تعیین نرخ ارز خواهد انجامید. سیاست اتخاذ شده از سوی سیاست‌گذار ارزی در سه ماه نخست سال ۱۳۹۵ تثبیت نرخ دلار آمریکا در به‌بازار آزاد در محدوده ۳۵۰۰ تومان و افزایش بسیار جزئی و تدریجی در نرخ رسمی دلار آمریکا بوده است. به عبارت دیگر در سال آخر دولت یازدهم سیاست‌های ارزی نادرست همانند گذشته ادامه یافته که نتیجه‌ای جز سرکوب بیشتر تقاضا برای محصولات و تولیدات داخلی نخواهد داشت. هرچند پس از روی کار آمدن دولت یازدهم، ایجاد ثبات اقتصادی به درستی به عنوان اولویت اول مد نظر قرار گرفت، ولی پس از ایجاد ثبات نسبی در اقتصاد لزوم انجام اصلاحات اقتصادی در بخش‌های مختلف از جمله بازار ارز بیش از پیش احساس می‌شود. کنترل نوسانات نرخ ارز اسمی همواره از اهداف کوتاه‌مدت بانک مرکزی بوده است. در شرایط کنونی تک مبنی بر ایجاد ثبات در بازار ارز، تقاضای سوداگری که در سال‌های قبل به شکل قابل توجهی افزایش یافته بود به تدریج از بازار خارج شد و در اثر کاهش نرخ اسمی

ضرورت تغییر رویکرد

تحلیل

آن در گذشته باید در دستور کار سیاست‌گذار ارزی قرار داشته باشد تا از وقوع شوک‌های بزرگ در آینده و تحمل هزینه‌های بسیار زیاد آن به فعالان اقتصادی مانند آنچه در سال ۹۱-۱۳۹۰ اتفاق افتاد جلوگیری شود. تجربه سال‌های گذشته نشان داده است که بانک مرکزی به عنوان سیاست‌گذار ارزی و پولی هر گاه هدف اصلی خود را کنترل قیمت قرار داده است و افزایش نرخ اسمی ارز را علت افزایش تورم فرض کرده، سعی در تثبیت نسبی نرخ اسمی ارز داشته که به کاهش نرخ حقیقی ارز و سرکوب صادرات انجامیده است. این در حالی است که در صورتی که هدف سیاست‌گذار حمایت از تولید داخلی و تقویت صادرات کالاهای غیرنفتی باشد باید از تزریق منابع ارزی کشور که عمدتاً از محل فروش نفت حاصل می‌شود برای کنترل نرخ اسمی ارز تا حد ممکن خودداری کند. در غیر اینصورت بازار ارز و اقتصاد کشور تا سال‌های طولانی در مقابل شوک‌های خارجی از جمله نوسانات قیمت نفت آسیب‌پذیر خواهد ماند. بنابراین سیاست‌گذار باید از نزدیک‌بینی بیش از حد به بهای از دست رفتن منابع محدود کشور و کاهش شدید رفاه مردم در بلندمدت خودداری کند.

با افزایش تدریجی نرخ اسمی ارز به نظر نمی‌رسد دستاوردهای کنترل تورمی دولت بسا مخاطرات جدی روبرو شود بلکه دستاوردهای خوبی از جمله کاهش انگیزه قاچاق کالاها، جلوگیری از خروج ارز از کشور و کاهش انواع فسادهای موجود در اقتصاد کشور حاصل خواهد شد. سیاست بلندمدت بانک مرکزی باید در زمینه کاهش پایدار نرخ تورم و تثبیت آن در سطوح کمتر از ۵ درصد، کنترل شوک‌های وارده به علت نوسانات درآمدهای نفتی از طریق احیای نقش حساب ذخیره ارزی و افزایش سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی و کاهش وابستگی مخارج جاری دولت به درآمدهای نفتی باشد. باید توجه داشت که اعمال سیاست پولی مستقل مستلزم واگذاری تعیین نرخ ارز به بازار است و اگر نرخ ارز دستوری تعیین شود سیاست پولی تنها می‌تواند برای حمایت از نرخ تعیین شده استفاده شود و کارکرد اصلی خود را به سرعت از دست خواهد داد. در حال حاضر اجرای سیاست تعیین شبه دستوری نرخ ارز باعث ایجاد ترس و تردید در سرمایه‌گذاران خارجی برای سرمایه‌گذاری در ایران به دلیل ناآگاهی از زمان وقوع شوک‌های بعدی ارزی شده است.

سیاست‌گذار در سال‌های گذشته برای جلوگیری از افزایش شکاف بین نرخ دلار آمریکا در بازار آزاد و نرخ رسمی دلار، اجازه تعدیل و افزایش نرخ دلار آمریکا در بازار آزاد را نداده است و به عبارت دیگر وجود نرخ رسمی به عنوان افسساری برای جلوگیری از افزایش نرخ در بازار آزاد عمل کرده است. بنابراین حتی اگر بخش کوچکی از تراز پرداخت‌های کشور با ارز دولتی انجام شود، باز یکسان‌سازی ارز بسیار ضروری است. به عبارت دیگر یکسان‌سازی نرخ ارز با آزاد کردن افسار نرخ در بازار آزاد، مانع از ادامه روند غیراقتصادی شدن تولید بسیاری از کالاهای داخلی و در نتیجه تلاش مسئولان برای افزایش مکرر تعرفه‌های وارداتی می‌شود. افزایش با تأخیر و غیرمؤثر تعرفه‌های وارداتی در سال‌های گذشته به ندرت به نتایج موردنظر سیاست‌گذاران و تولیدکنندگان داخلی انجامیده است. در شرایط فعلی که تورم تا حد زیادی کنترل شده و نرخ بهره حقیقی در سطوح بالایی قرار دارد و درآمدهای دولت نیز با کاهش روبرو شده است، سیاست‌گذاری می‌تواند با اتخاذ تصمیمات شجاعانه زمینه انجام اصلاحات لازم در بازار ارز از جمله تک نرخی کردن آن و تعدیل مناسب نرخ‌ها را فراهم آورد. ■



محمود سریع‌القلم (متولد ۱۳۳۸ در تهران)، پژوهشگر حوزه توسعه، علوم سیاسی و تاریخ معاصر ایران، نایب رییس مرکز پژوهش‌های علمی و مطالعات استراتژیک خاورمیانه و عضو هیات علمی و استاد تمام گروه علوم سیاسی دانشگاه شهید بهشتی است. یادداشت‌های کوتاهی که در ادامه مطالعه می‌کنید برگرفته از مقاله‌ها و مصاحبه‌هایی از اوست در مورد وضعیت آینده منطقه خاورمیانه و آسیا و نقش کشورهای پیشرو.

مسیر حرکت

در شرق آسیا به‌رغم اختلافات سرزمینی، مرزی و تاریخی که وجود دارد، اهمیت روابط اقتصادی به قدری برجسته است که تمام اختلافات دیگر را به حاشیه می‌راند. اما در خاورمیانه و غرب آسیا توسعه اقتصادی اولویت کشورها نیست.



واقعیت‌هایی درباره کره جنوبی

- بی‌کاری ۲/۳ درصد و تورم ۳/۱ درصد
- حداقل ۵ درصد رشد اقتصادی در ۴۵ سال گذشته
- رتبه هشتم جهان در استانداردهای بهداشت
- شروع یک فعالیت اقتصادی: در سه مرحله و ۴ روز طول می‌کشد
- نیروی کار بسیار با انگیزه، پرکار و با انضباط
- اجماع فکری و استراتژی مشترک همه جریان‌های سیاسی و امنیتی درون حاکمیت نسبت به کره و آینده آن
- فرهنگ عمومی: اعتماد، راستگویی، تحمل بالا، تعامل، یادگیری و پرهیز از بدگویی
- شایسته سالاری نهادینه شده در بنگاه‌ها و دولت
- هیأت حاکمه به ندرت در رسانه‌ها حاضر می‌شود
- حداقل دخالت دولت در فعالیت‌های بخش خصوصی
- ارتباطات گسترده بین‌المللی و به ویژه آسیایی
- حمایت پایدار و همه‌جانبه هیأت حاکمه از تولیدکنندگان و شرکت‌های خصوصی

پنجاه سال پیش، کره جنوبی فقیرتر از کشورهای محروم آفریقایی مانند موزامبیک بود و امروز ثروتمندتر از بسیاری دیگر از کشورها است. طی ۵ دهه اقتصاد کره جنوبی چنان رشد کرده که امروز هیچ تصمیم بزرگی بدون حضور این کشور در جهان اتخاذ نمی‌شود. در دهه ۷۰ میلادی دولت کره جنوبی، با برنامه‌ریزی دقیق به سمت حمایت از بنگاه‌ها رفت و مدتی بعد، از دل این سیاست، شرکت‌های بزرگی متولد شدند که امروز بازارهای جهانی را تسخیر کرده‌اند. اقتصاد کره جنوبی، بحران‌هایی بسیار بدتر از وضعیت رکود اقتصاد ایران را تجربه کرده؛ ولی سیاست‌گذاران این کشور از آنچه رخ داده درس گرفته‌اند و با واکنش‌های درست حتی از بحران مالی بزرگ کشورهای شرق آسیا نیز با کمترین خسارت بیرون آمدند. رسیدگی به وضعیت بانک‌ها، تصمیم‌گیری در مورد بازارهای مالی و سیستم‌های حمایتی از تولید همگی با شجاعت در کره جنوبی به انجام رسید و محصول این رفتار، تولد دوباره کشوری قدرتمند، پویا و صاحب صنعت شد.

بی‌دلیل نیست که کشوری مثل سنگاپور که مساحتش تقریباً اندازه شهر تهران است، ۲۳۰ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی دارد که ۶۰ درصد آن متعلق به‌های‌تک (فناوری پیشرفته) است، به خاطر اینکه ساختاری ایجاد کرده که بهترین‌های آبی‌تی را در منطقه آسیا جذب می‌کند و در آنجا کار و تولید می‌کند.

دلیل اهمیت دویی در خاورمیانه و یا رشد ترکیه به خاطر این است که در این کشورها ایجاد یک شرکت آسان است، فضای کسب‌وکار مهیاست، قوانین خیلی ساده مالیاتی دارد، قوانین روشن صادرات و واردات دارد، رفت و آمد به آنجا راحت است. همه اینها کمک می‌کند که شرکت‌ها خیلی سریع‌تر تصمیم بگیرند.



واقعیت‌هایی درباره سنگاپور

- رتبه اول در جهان در سهولت کسب و کار
- دومین اقتصاد آزاد جهان
- رتبه پنجم در پذیرش اصول جهانی شدن
- نرخ تورم ۲/۴ درصد، نرخ بیکاری ۱/۹ درصد
- متوسط نرخ رشد اقتصادی در نیم قرن ۶ درصد
- رتبه نخست شفافیت و سلامت کار اقتصادی در کنار دانمارک و زلاندنو در میان ۱۷۸ کشور
- ۳۶۲ میلیارد دلار صادرات، ۳۲۴ میلیارد دلار واردات
- ۵/۶ میلیون نفر جمعیت، ۳/۵ میلیون نیروی کار
- نرخ مالیات برای افراد، ۲۰ درصد و شرکت‌ها ۱۷ درصد
- دوسوم تولید در سنگاپور توسط شرکت‌های خارجی
- از ۱۴۵۹۶ شرکت ثبت شده، ۸۰۲۸ شرکت خارجی
- از ۱۲۴ بانک مستقر در کشور ۱۱۹ بانک خارجی هستند

ترکیه تنها کشور منطقه است که رشد و توسعه اقتصادی برای آن مهم و تعیین‌کننده است. دیگر کشورها به دنبال جایگاه، شأن، موقعیت، نفوذ و حضور هستند و به همین دلیل رقابت ژئوپلیتیک در منطقه خاورمیانه و رقابت سیاسی و امنیتی بین کشورها به مراتب اهمیت بیشتری دارد تا رشد و توسعه اقتصادی.

طبق پیش‌بینی‌ها تا سال ۲۰۵۰ خشکسالی در ایران ۱۱ برابر شرایط فعلی می‌شود. این مساله‌ای است که در سال‌های آینده تهدیدش برای ما جدی‌تر خواهد شد.

تولید نفت عربستان حدود سه الی چهار دلار در هر بشکه هزینه دارد اما هزینه تولید نفت در آمریکا حدود ۶۰ دلار است و سرمایه‌گذاری در صنعت نفت حداقل تا مدتی نامعلوم به تعویق افتاده و این باعث شده است که عربستان بتواند سهم خود در بازار را برای یک دوره پنج تا هشت‌ساله حفظ کند.

لهستان حدود یک دهه خودش را در حوزه‌هایی مانند صنعت، فناوری، دانشگاه و حتی بهره‌گیری از نظام حزبی و یادگیری نحوه تعامل سیاسی به آلمان قفل کرده است و الان یکی از موفق‌ترین کشورهای شرق اروپا با نرخ رشد اقتصادی ۴/۵ درصد است به طوری که اتحادیه اروپا قصد دارد در ۱۰ سال آینده ۴۰ میلیارد یورو در زیرساخت‌های عمرانی لهستان سرمایه‌گذاری کند؛ کشوری که جمعیت آن حدود ۴۰ میلیون نفر است و تمام شاخص‌های توسعه آن هر سال بهتر می‌شود.

میزان تجارت میان کشورهای خاورمیانه فقط شش درصد کل تجارت آنهاست و ۹۴ درصد روابط اقتصادی آنها با کشورهای بیرون از منطقه است. در حالی که ۴۰ تا ۸۵ درصد کل تجارت کشورهای آسیایی با چین است و این خود مفهومی را طرح می‌کند با عنوان «قفل‌شدن». وقتی که کشورها به لحاظ اقتصادی با همدیگر قفل شوند با یکدیگر همکاری سیاسی بیشتری خواهند کرد.

مجموعه اعضای شورای همکاری خلیج فارس دو تریلیون دلار ذخایر ارزی دارند که سود سرمایه‌گذاری آنها در نقاط مختلف جهان سالانه حدود ۱۵۰ تا ۲۰۰ میلیارد دلار است و طبق قوانین آنها، این سرمایه‌گذاری‌ها نباید در کشورهای خودشان یا در منطقه خاورمیانه انجام شود بلکه باید خارج از منطقه سرمایه‌گذاری کنند. این کشورهای عربی بسا توجه به جمعیت کم و سطح درآمد و کیفیت زندگی بسیار بالایی که امروز دارند، می‌توانند ۱۵۰ سال آینده خود را تضمین کنند.

خاورمیانه در دنیا از نظر مفهوم کشور-ملت (nation-state) ضعیف‌ترین منطقه است و اینکه اکثر درگیری‌های نظامی و قومی و جریانات افراطی در این منطقه رخ می‌دهد به این خاطر است که هنوز در بخش‌های مهمی از خاورمیانه حکومت‌های ملی شکل نگرفته است. در سال ۲۰۰۷، ۲۸ گروه جهادی در منطقه خاورمیانه وجود داشت اما الان این رقم به ۴۹ گروه رسیده است.

الان منطقه‌گرایی جای جهانی شدن را گرفته است، یعنی کشورها به منطقه‌ای که در آن زندگی می‌کنند اولویت می‌دهند تا مسائل امنیتی خودشان را به حداقل برسانند و بیشتر بر رشد و توسعه اقتصادی تمرکز کنند. بازارهای مصرف و سرمایه و کار را به همدیگر قفل می‌کنند تا بتوانند به صلح پایدار برسند.

در این جهان با گردش آزاد اطلاعات، تصمیم‌گیری‌های غلط خودش را راحت‌تر نشان می‌دهد، ضمن اینکه باید در نظر داشته باشیم هنوز ۶۰ درصد مردم دنیا آنلاین نیستند ولی الان ۲/۵ میلیارد موبایل هوشمند در دنیا مصرف می‌شود که تا آخر سال ۲۰۱۶، این تعداد به ۴/۶ میلیارد موبایل هوشمند خواهد رسید و این اهمیت آبی‌تی و خدمات را در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ نشان می‌دهد.

الان به قدری موضوع ملیت اهمیت خود را از دست داده که شرکت‌ها وقتی می‌خواهند تصمیم‌گیری کنند، می‌پرسند چه کسی در این رابطه دانش دارد. دیگر برایشان مهم نیست که آن شخص اهل کجاست، ملیت او چیست و به چه زبانی صحبت می‌کند و کجای دنیا زندگی می‌کند.

۴۱ درصد ثروت جهان در اختیار ۰/۷ درصد مردم است. ۴۲/۳ درصد دیگر ثروت نزد ۷/۷ درصد مردم جهان است. یعنی در مجموع ۸۲/۳ درصد ثروت نزد ۸/۴ درصد مردم جهان است. ۱۲/۷ درصد ثروت نیز متعلق به ۲۲/۹ درصد مردم جهان است و از همه جذاب‌تر اینکه فقط سه درصد ثروت جهان نزد ۶۸/۷ درصد مردم جهان است.

مکزیک کشور نفتی غیراوپک است؛ ۲۰ سال پیش ۷۵ درصد صادرات مکزیک نفت بود اما امروز ۷۵ درصد صادرات آن، کالا و خدمات است. مکزیک یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های مخابراتی را در آمریکای لاتین دارد و سرمایه‌گذاری گسترده‌ای در مخابرات کرده است.

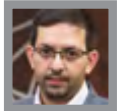
در ۳۰ سال آینده، ۵۰۰ میلیون نفر به طبقات متوسط در آسیا اضافه خواهد شد و به همین دلیل است که در داووس سه میزگرد در رابطه با تولید غذا و امنیت غذایی برگزار شد. تولید غذا در سطح جهانی موضوع بسیار مهمی است که در حال مکانیزه و حرفه‌ای شدن است. شرکت‌های آسیایی زیادی در آفریقا زمین خریده‌اند و مواد غذایی تولید می‌کنند. چون بسیاری از کشورهای آسیایی کوچک هستند ترجیح می‌دهند از زمینی که دارند بیشتر برای صنعت استفاده کنند و فعالیت کشاورزی هم زمین گسترده می‌خواهد؛ بنابراین شرکت‌های آسیایی در شرق آفریقا زمین خریده‌اند و با کارگر بسیار ارزان و کاشت غله نیازهای خودشان را تامین می‌کنند و بقیه را در بازارهای جهانی می‌فروشند.

مهم‌ترین چالش در کشورهای امروز این است که حوزه‌های تصمیم‌گیری سیاسی در آنها چقدر دانش جهانی دارند، چقدر متغیرهای مختلف را در ماتریس تصمیم‌گیری خودشان با دقت دخیل می‌کنند. در دنیای امروز به قدری متغیرها زیاد شده که بدون وارد کردن مشاوران بسیار برجسته و حتی شرکت‌های مشاورتی بین‌المللی، عقلانیت در فرایندهای تصمیم‌گیری بسیار محدود خواهد بود. دیگر آن تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌های سنتی که مسوولان یک کشور دور هم جمع بشوند و بعضاً با نگاه‌ها یا استنباط‌های سنتی بخواهند تصمیم بگیرند از میان رفته است؛ الان چینی‌ها، کره‌ای‌ها و کشورهای آسیایی هزینه‌های زیادی می‌کنند و از شرکت‌های بزرگ مشاورتی دنیا نظر می‌خواهند، به آنها کار سفارش می‌دهند تا بتوانند دقیق‌تر و عمیق‌تر تصمیم‌گیری کنند.

برای اینکه افراد و شرکت‌ها پول نقد را نگه ندارند، آن را تبدیل به مالکیت و دارایی‌های مولد می‌کنند و یک شرکت را می‌خرند و طبعاً سرمایه‌گذاری‌هایی می‌کنند که سود داشته باشند. اخیراً شرکت فیس‌بوک، واتس‌آپ را به قیمت ۲۱ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار خرید. الان اکثر سوپرمارکت‌هایی که در اروپاست و حالت زنجیره‌ای دارند، سرمایه‌گذاران‌شان از کشورهای عربی هستند، چون مطمئن هستند همیشه بازار خواهند داشت. مثلاً بنی‌بنید یک درصد مردم آمریکا، ۴۶ درصد مالیات این کشور را پرداخت می‌کنند.

یکی از چالش‌های جهانی کمبود آب است که همه کشورها این را جزو موارد مهم برنامه‌ریزی‌های کلان و توجه به ساختارهای عمرانی برای تامین آب قلمداد کرده‌اند. الان تقریباً همه کشورها موضوع آب برایشان جدی شده است.

باسوادی مدرن



تنظیم: پیام طراوتی

کارشناس مدیریت ارتباطات | بانک خاورمیانه

در دوره‌ای که رسانه‌های مکتوب مهمترین فرمت رسانه‌ای محسوب می‌شدند توانایی افراد در خواندن و نوشتن، درک آنچه که نوشته شده و توانایی ایجاد ارتباط از طریق نوشتار، مرز بین پاسوادی و بی‌سوادی را تعیین می‌کرد. اما فن آوری‌های جدید، اقتصاد جهانی و اینترنت، تعریف ما را از پاسوادی متحول ساخته‌اند. رسانه‌های مکتوب بر خلاف سابق دیگر فرمت رسانه‌ای مسلط محسوب نمی‌شوند. این نقش در حال حاضر در اختیار رسانه‌های الکترونیک است.

♦ در دوران معاصر که عصر جامعه اطلاعاتی نامیده شده رسانه‌های دیجیتال و اینترنت موجب ایجاد سواد دیجیتال و رسانه‌ای شده‌اند. سواد خواندن، سواد بصری و سواد کامپیوتری معادل سواد رسانه‌ای نیستند. در مقابل صرفا اجزای سازنده آنند. سواد رسانه‌ای شامل تمام این توانایی‌های ویژه و چیزهای دیگر است.

اگر در درک آداب بصری و روایی مشکل داشته باشیم، نمی‌توانیم از تلوزیون یا فیلم چیز زیادی بفهمیم. اگر نتوانیم از کامپیوتر استفاده کنیم، از آنچه به مرور زمان در مهمترین رسانه رخ می‌دهد بی‌خبر می‌مانیم. سواد رسانه‌ای فراتر از این توانایی‌های ویژه است. چیزی است عمومی‌تر.

سواد رسانه‌ای، یک مهارت اجتماعی و یک فرآیند پویاست که همراه با تفکر انتقادی و استدلالی، مخاطبان را به صورت فعال و پویا با پیام‌ها و تولیدات رسانه‌ای آشنا می‌کند. هدف اساسی این مهارت این است که شهروندان جامعه را برای بهره‌برداری مفید و سودمندانه از مسائل زندگی و حیات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی آماده کند. دستیابی به این مهارت باعث تقویت اعتماد و سرمایه اجتماعی رسانه‌ها نزد مخاطبان و افکار جمعی می‌گردد. در جامعه امروز سواد رسانه‌ای به نوعی با عدالت اجتماعی پیام‌های ارسانی از سوی فرستنده هم رابطه دارد.

رسانه‌های جمعی یا توجه به سیاست‌های‌شان هر چه مخاطبان را مورد اطلاعات و آگاهی قرار دهند، بیشتر می‌توانند بر افکار عمومی تأثیر گذارند. آموزش سواد رسانه‌ای از سوی رسانه‌های جمعی به سمت این فرایند حرکت می‌کند که مخاطبان پیام‌ها را تشخیص دهند و نوعی تعادل متقابل بین فرستنده و گیرنده همراه با آگاهی، تربیت، فهم و درک منتقدانه، به صورت یک پیوستار مستمر، توسعه‌مند، برنامه‌ریزی شده در ابعاد زیباشناختی، اخلاقی و احساسی ایجاد نمایند.

تعریف سواد رسانه‌ای و وسایل ارتباط جمعی

سواد رسانه‌ای (Media Literacy) در یک تعریف بسیار کلی عبارت است از یک نوع درک منکی بر مهارت که براساس آن می‌توان انواع رسانه‌ها و انواع تولیدات آنها را شناخت و از یکدیگر تفکیک و شناسایی کرد.

سواد رسانه‌ای را می‌توان در امتداد مفهوم تاریخی سواد دانست که علاوه بر توانایی خواندن و نوشتن، به دنبال ایجاد توانمندی تحلیلی و ارزشیابی پیام‌ها و ایجاد قدرت تولید، انتشار، اشاعه و انتقال اطلاعات به دیگران در قالب‌های مختلف و گوناگون می‌باشد در واقع سواد رسانه‌ای در رسانه‌های جمعی همانند اشکال گوناگون زبان

جس مرغوب دریافت کرده است.



نظریه سواد رسانه‌ای نویسنده: دلبیو جیمز پاتر مترجمان: ناصر اسدی، دکتر محمد

سلطانی‌فر و دکتر شهناز هاشمی چاپ سوم: زمستان ۱۳۹۳ انتشارات سیمای شرق دیداری و نوشتاری می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. رسانه‌ها به سادگی واقعیت بیرونی را نمایندگی نمی‌کنند، بلکه ساختارهایی هستند که به دقت ساخته و پرداخته شده‌اند و طی تصمیم‌های گوناگونی به وجود می‌آیند و از عوامل تعیین کننده بسیاری نتیجه می‌شوند. سواد رسانه‌ای در راستای شکستن این ساختارها حرکت می‌کند و با این ساختار شکنی و بازنمایی اجزاء تشکیل دهنده آن‌ها سعی دارد شیوه ساختشان را نمایان کند.

مهارت اصلی و مهمترین پیش نیازها

مهارت سواد رسانه‌ای، مستلزم تسلط داشتن به مهارت تفکر انتقادی است و مهارت تفکر انتقادی خود نقادانه عبارت است از:

آگاهی داشتن از مجموعه‌ای از سوال‌های نقادانه مرتبط به هم، به اضافه توانایی و میل پرسسیدن آن پرسش‌ها و پاسخ دادن به آنها در مواقع مناسب هدف از تفکر نقادانه چیست؟

۱_ آگاهی از مجموعه‌ای از سوال‌های نقادانه وابسته به هم
۲_ توانایی پرسیدن و پاسخ دادن به پرسش‌های نقادانه در موقع مناسب
۳_ میل به استفاده فعالانه از این سوال‌های نقادانه

درک سواد رسانه‌ای

به زبان ساده، سواد رسانه‌ای مثل یک رژیم غذایی است که هوشمندانه مراقب است که چه موادی مناسب ذهن ما هستند و چه موادی مضر؛ چه چیزی را باید مصرف کرد و چه چیزی را نه و یا اینکه میزان مصرف هر ماده بر چه مبنایی باید استوار باشد.

سواد رسانه‌ای می‌تواند به مخاطبان رسانه‌ها بیاموزد که از حالت انفعالی و مصرفی خارج شده و به معادله متقابل و فعالانه‌ای وارد شوند که در نهایت به نفع خود آنان باشد. به دیگر سخن، سواد رسانه‌ای کمک می‌کند تا از سفره رسانه‌ها به گونه‌ای هوشمندانه و مفید بهره‌مند شد.

یک تفاوت مهم در مقایسه رسانه‌ها و کارخانه‌ها این است که در رسانه‌ها کار به گونه‌ای صورت می‌گیرد که مصرف کننده گمان کند یکسک حقیقت محض را دریافت کرده که عاری از پیش‌دواری یا القاء‌گری است. البته شاید بعضی از کارخانه‌ها هم مهر استاندارد را به همین منظور بر کالای نامرغوب بزنند؛ تا مصرف‌کننده گمان کند یک جنس مرغوب دریافت کرده است.

ضرورت

زمانی که در بزرگراه‌های اطلاعاتی حرکت می‌کنید، سواد رسانه‌ای می‌تواند به شما بگوید چه مقدار از وقتتان را در چه وب سایت‌هایی – اعم از شناخته شده و ناشناخته – و چه مقدار از آن‌را فرضا در تلگرام، واتس اپ، اینستاگرام و … بگذرانید. هدف سواد رسانه‌ای، تنظیم یک رابطه منطقی و مبتنی بر هزینه – فایده با رسانه‌ها است. به این معنا که در برابر رسانه‌ها چه چیزهایی را از دست می‌دهیم و چه چیزهایی را به دست می‌آوریم- و باز به عبارت بهتر؛ در مقابل زمان و هزینه‌ای که صرف می‌کنیم چه منافعی در نهایت به دست می‌آوریم.

آموزش این سواد در جامعه آمیزه‌ای از فنون و تکنیک‌های بهره‌برداری موثر از تولیدات رسانه‌ای و نوعی کسب بینش و نگرش برای تشخیص این است که، در عصر رقابت رسانه‌ای امروزه کدامیک از این وسایل ارتباط جمعی می‌توانند اطلاعات سودمند و ضرورت‌مندی را برای افکار عمومی آماده کنند. مدت‌هاست که بدین نتیجه رسیده‌اند که گذار انسان از فرهنگ شفاهی به فرهنگ مکتوب، منجر به افزایش توانایی او در کنترل زندگی و محیط پیرامونی‌اش گشته است.

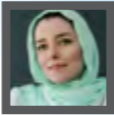
جمع بندی

آموزش این سواد، مهارت تفکر انتقادی را مورد تأکید قرار می‌دهد و آن را مهارتی لازم و ضروری برای تمامی شهروندان و افراد یک جامعه برمی شمارد. بنابراین سیاست‌گذاران باید تمهیداتی بیاندیشند تا از طریق آن، سواد رسانه‌ای به عنوان جزئی اساسی از زندگی هر شخص به حساب آید.

سیاست‌گذاران رسانه‌ای می‌بایست چارچوبی را تدوین کنند که در آن تفکر انتقادی یک هدف محسوب شده و سواد رسانه‌ای چیزی فراتر از یک واکنس در برابر نامالایمات محیطی شناخته شود. دستیابی به این مهارت از طریق رسانه‌ها، کمک شایانی به پیوند اجتماعی مخاطبان با رسانه‌های جمعی می‌کند و باعث تقویت اعتماد و سرمایه اجتماعی رسانه‌ها نزد مخاطبان و افکار جمعی می‌گردد.

چنین مهارتی در عصر حاضر که رسانه‌های اجتماعی را با فرایند جهانی شدن همراهی می‌کند، می‌تواند مخاطبان را به صورت فعال و پویا در زمینه دستیابی به اطلاعات و ارتباطات به صورت سودمندانه و مفید ترغیب کند. ■

رقابت شدید را دوست دارم



مریم ذوالفقار

کارشناس مدیریت ارتباطات | بانک خاورمیانه

آنچه می‌خوانید حاصل گفت و گویی هشتاد دقیقه‌ای با جناب آقای محمود امیری است. یک ایرانی موفق که نیم قرن تجربه و فرود و فراز را تجربه کرده و در گفته‌هایش تاکید می‌کند که لزوماً از اشتباهاتش درس نگرفته و تا می‌توانسته تجربه کرده است. عشق را عامل کلیدی در موفقیت می‌داند که دشمن ناامیدی است و کیمیای هستی. رقابت شدید را دوست دارد و پیشرفت را در نقطه نخبگی میسر می‌داند. دیگران را در موفقیت‌هایش سهیم دانسته و برادرش را یار و یاور همیشگی خود ارزیابی می‌کند.

♦ محمود امیری کارخانه‌دار و کارآفرین موفق در صنعت ماشین‌های اداری و فناوری اطلاعات با بیش از پنجاه و دو سال تجربه کاری است. او متولد سال ۱۳۱۸ در تهران و فرزند ارشد خانواده است و یک خواهر و برادر نیز دارد. پدرش فارغ‌التحصیل رشته بانکداری در انگلستان و مادرش معلم بود. پدر محمود از ملاکین آذربایجان بود که به تهران آمده و در بانک ملی پست مدیریتی داشت. روحیه او با کار در بانک سازگاری نداشت و به تجارت مشغول شد ولی تجربه‌های تجاری او با موفقیت چندانی همراه نبود. محمود نیز پس از انصراف از کار در بانک ایرانیان نخستین فعالیت‌های تجاری‌اش را در شرکت پدر تجربه کرد. از واردات موتورسیکلت و روغن موتور گرفته تا تاسیس و اداره سوپرمارکت.

محمود پس از دبیرستان البرز برای ادامه تحصیل در رشته تجارت به انگلستان می‌رود. پس از پایان تحصیل مدتی در فروشگاه‌های تسکو به کارآموزی می‌پردازد تا فنون فروشگاه‌داری و اداره سوپرمارکت را یاد بگیرد و در بازگشت به ایران نخستین سوپرمارکت را در طبقه همکف منزلشان راه اندازی می‌کنند. این تجربه سه سال بیشتر دوام نمی‌آورد؛ از یک سو فروشگاه‌های بزرگتر با امکانات بیشتر وارد بازار می‌شوند و از سویی رقابت با خرده‌فروشان کوچک کار دشواری بوده است. در این حین به ماشین‌های ثبت فروش علاقه‌مند و با مکانیسم کار آنها آشنا می‌شود. در آن زمان به طور کاملآ اتفاقی آگهی فروش ماشین حساب ژاپنی توکیو الکتریک "TEC"را در نشریه‌ای می‌بیند و تصمیم می‌گیرد نامه‌ای برای آن شرکت فرستاده و تقاضای نمایندگی کند. پدرش بسا توجه به تجربه‌های ناموفق قبلی، او را حمایت نمی‌کند پس برای خرید تعداد ۵۰ دستگاه ماشین حساب از بانک وام می‌گیرد و به تنهایی بازاریابی و فروش را شروع می‌کند. به بازار می‌رود و به تک تک آنها که با چرتکه حساب و کتاب می‌کنند کار با دستگاه را نشان می‌دهد اما موفق به فروش نمی‌شود تا این که یک روز در بازار به مغازه‌داری که حساب‌هایش را به سختی با چرتکه انجام می‌داد پیشنهاد می‌کند از ماشین حساب او استفاده کند که هم راحت‌تر و هم سریع‌تر است. اولین مشتری را پیدا می‌کند که قرار می‌گذارد در ازای خرید زبر قیمت ماشین حساب او برای محمود مشتری پیدا کرده و در قبال آن سود دریافت کند.

پس از پایان جنگ تحمیلی نسل جدید ماشین‌های تحویلدار ی را برای سیستم بانکی کشور می‌سازند و یکی از مهم‌ترین مناقصه‌های دوران کاری خود را برنده می‌شوند.

حساب‌ها که با رقابت سخت ایتالیا و آمریکا و آلمان مواجه بود موفق می‌شود با توجه به پایین‌بودن قیمت محصولات ژاپنی وارد رقابت شود. برای فروش به سراغ بانک‌ها می‌رود و بازار مناسبی را به دست می‌آورد. برای او رسیدن به هر موفقیتی نقطه شروعی دوباره است. در این دوران کارخانه مدادسازی را با مشارکت یکی از دوستان آغاز می‌نماید که با رقابت سخت چین مواجه شده و کل کارخانه را پس از سه سال می‌فروشند و از تولید مداد خارج می‌شوند. در آن سال‌ها او یک آگهی از شارپ می‌بیند که محصول جدید خود را که ماشین حساب الکترونیکی است تبلیغ می‌کند. این نقطه آغاز همکاری امیری با شارپ است، تا آن زمان شارپ بیشتر به دلیل تولید لوازم خانگی و صوتی و تصویری شهرت داشت و گروه صنعتی دیگری شریک آنها در ایران بود اما به دلیل تخصص امیری در زمینه ماشین‌های اداری، مدیر دفتر خاورمیانه شارپ از بیروت با امیری تماس می‌گیرد و علاقه‌ی خود را برای همکاری اعلام می‌کند. امیری چون دانشش کافی برای معرفی و بازاریابی کالای دیجیتالی ندارد عازم ژاپن شده و تا آموزش‌های لازم را در این زمینه ببیند و بعد از سه ماه به تهران باز می‌گردد. مدیرعامل آی.بی.ام. ایران را ملاقات می‌کند و یک نمونه از دستگاهش را نمایش می‌دهد و او را قانع می‌کند تا همه ماشین‌های حساب الکترومکانیکی را تعویض و از دستگاه‌های این شرکت استفاده کند. این آغاز جرقه فعالیت مادران است. پس از آن ماشین‌های فتوکپی و ماشین‌های تحویلدار ی بانکی را وارد بازار ایران می‌کند. قدم بعدی تغییر حروف فارسی ماشین‌های تحریر است که تا آن زمان با حروف و نوشتار عربی بود. امیری به همراه یک نفر خطاط به سوئیس می‌رود و حروف فارسی را برای ماشین‌های تایپ طراحی می‌کند.

در سال ۱۳۵۴ که مادران در اوج موفقیت‌های خود در زمینه ماشین‌های اداری قرار داشت وارد بازار کامپیوتر با طراحی کامپیوترهای ویژه شعب بانکی می‌شود و با نیکس‌دورف آلمان آغاز بکار می‌نماید. قسمت سرویس و خدمات شرکت نیز گسترش پیدا کرد. پس از انقلاب و با ورود مجدد مادران به بازار کامپیوتر، دوباره توانستند به بانک‌ها راه پیدا کنند و از آن زمان بود که مادران جان تازه‌ای گرفت.

پس از پایان جنگ تحمیلی نسل جدید ماشین‌های تحویلدار ی را برای سیستم بانکی کشور می‌سازند و یکی از مهم‌ترین مناقصه‌های دوران کاری خود را برنده می‌شوند.

چهره



عکس: هومن جهانگرد

در این زمان تولید مانیتور را نیز در کشور آغاز می‌کنند. بدین ترتیب برای چند سال مادران بازار فناوری ایران را در دست می‌گیرد و باعث می‌شود امیری مدال نوآوری و مدیریت جمهوری اسلامی را دریافت کند.

امروز مادران شامل سه شرکت زیر مجموعه، مرکز ماشین‌های اداری ایران، صنایع ماشین‌های اداری و سرمایه‌گذاری سیمرغ است که هر کدام با ساختار و مدیریت مجزا اداره می‌شوند اما سیاست‌های راهبردی مشترکی دارند.

در حال حاضر مجموعه او در زمینه تولید و پشتیبانی انواع محصولات فناوری اطلاعات و ارتباطات و دستگاه‌های دیجیتالسی در زمینه صدا و تصویر فعال است و بیش از ۱۶۰۰ نفر پرسنل داشته و برای این بازار محصولات جدیدی را در دست تولید دارد. طراحی و مهندسی ۸۰٪ کلیشه محصولات تولیدی‌اش از دل مراکز توسعه و تحقیقاتش در چین، تهران و هشتگرد برخاسته که یکی از افتخارات امیری به‌شمار می‌رود.

او برادرش فرخ را یار و یاور موفقیت مادران می‌داند و از واتسون شرکت آی.بی.ام. و محسن خلیلی بوتان به عنوان الگوهای کاری خود نام می‌برد. می‌گوید محدودیت زمان برایش معنا ندارد و تا هر ساعتی که لازم باشد کار می‌کند. او و تیمش مدام کار می‌کنند و مدام نتیجه می‌گیرند. برای رقیبایش احترام خاصی قائل است و معتقد است رقابت موجب محکم شدن فعالیت‌هاست و به بازار انحصاری علاقه‌ای نداشته و رقابت شدید را دوست دارد.

امیری معتقد است کارآفرینی ترکیبی از نوآوری، جسارت، دروندیشسی و پایداری است. آموزش و فرهنگ‌سازی را در موفقیت سازمان خود بسیار مهم دانسته و اعتقاد دارد آموزش عملی بیشترین تاثیر و بازدهی را در کارکنان ایجاد می‌کند.

امیری دوران فعلی را دوره مشتری‌گرایی محض می‌داند و باور دارد که مشتری بهترین کنترل‌کننده کیفیت است و به‌خوبی و خیلی سریع جنس خوب را تشخیص می‌دهد.

امیری می‌گوید که مسؤلیت اجتماعی امروز شرکت‌ها اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد و صاحبان کسب و کار می‌بایست به دنبال حفظ و سلامت جامعه باشند. "ما باید دین خود به اجتماع را با اصلاح عملکرد و آموزش نسل جدید جبران کنیم تا آنها افراد مفید و مسؤولیت‌پذیری برای آینده باشند." ■

برگزاری دوره یک روزه مبارزه با پولشویی



در ادامه جلسات آموزشی مبارزه با پولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم، دوره یک روزه مبارزه با پولشویی با حضور تمامی مدیران و کارشناسان بانک خاورمیانه برگزار شد. این دوره روز پنجشنبه دهم تیرماه ۱۳۹۵ در سالن همایش بانک خاورمیانه برگزار شد و همزمان تمام شعب، دفاتر بانک خاورمیانه، صرافی، کارگزاری و سایر شرکتهای تابعه به صورت آنلاین در این جلسه حضور داشتند.

در این دوره ۴ ساعته مواردی شامل کلیاتی در مورد پولشویی و ضرورت مبارزه با آن، تاریخچه مختصری از برخی رویدادهای مرتبط با پولشویی و نتایج آنها، قوانین، دستورالعملها و شیوه اجرای آنها در کشورمان و سایر کشورها و ضوابط ۴۰گانه کارگروه ویژه اقدام مالی



برای بانکها و موسسات اعتباری و مالی عنوان شد. همچنین جزئیات و الزامات قانونی بانکها برای رعایت خط مشیهای FATF تشریح شد و نهایتاً با پرسشهای حاضران در جلسه و شعب به پایان رسید.

خانم فاطمه مهجوریان سخنرانی و تشریح توصیهها را بر عهده داشت. او کارشناس ارشد گروه بین الملل اداره مبارزه با پولشویی بانک مرکزی ج.ا. و عضو کارگروه تخصصی شورای عالی مبارزه با پولشویی است.

جلسات آموزشی بانک خاورمیانه به منظور اجرای استاندارد آپین نامهها، بهره برداری از سیستمهای کامپیوتری و عمل کردن به دستورالعملهای مربوطه به صورت مستمر برگزار می گردد.

افزایش سرمایه

بانک خاورمیانه از سهامداران خود دعوت کرده است برای تصمیم گیری بابت افزایش سرمایه در مجمع عمومی فوق العاده بانک که پس از مجمع عمومی عادی سالانه برگزار می گردد، شرکت کنند. این تصمیم گیری به منظور افزایش سرمایه پایه بانک و افزایش توان اعطای تسهیلات و همچنین افزایش حد دارایی ثابت و رعایت نسبتهای قانونی برای گشایش شعب جدید است. افزایش سرمایه مذکور به مبلغ ۱۰۰۰ میلیارد ریال از محل آورده نقدی و مطالبات سهامداران خواهد بود. به این ترتیب شرکت بانک خاورمیانه سهامی عام سرمایه خود را از مبلغ ۴۰۰۰ میلیارد ریال به مبلغ ۵۰۰۰ میلیارد ریال، از محل مطالبات و آورده نقدی سهامداران افزایش می دهد.

پذیره نویسی شرکت بیمه زندگی

پذیره نویسی شرکت بیمه زندگی خاورمیانه روز ۲۵ اسفند ۱۳۹۴ برگزار و با توجه به استقبال پرشور سرمایه گذاران در همان روز به پایان رسید. هیأت مؤسس شرکت هم اکنون پیگیر دریافت تأییدیه پذیره نویسی و انجام مقدمات لازم برای برگزاری مجمع عمومی مؤسس شرکت می باشد. با تأسیس این شرکت با سرمایه ای بالغ بر هزار و دویست میلیارد ریال در آینده نزدیک، شاهد ارایه کلیه خدمات بیمه ای در بخش بیمه های زندگی توسط بیمه زندگی خاورمیانه خواهیم بود.

استقبال از گزارش های بانک خاورمیانه

مدیریت تحقیقات اقتصادی بانک خاورمیانه در هفته دوم تیرماه ۱۳۹۵ گزارش عملکرد اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۴ را منتشر کرد. این گزارش بر روی تازنمای بانک خاورمیانه در قسمت مقالات و گزارش های اقتصادی قرار دارد. این مدیریت همچنین اقدام به انتشار گزارش های فصلی بهار ۱۳۹۵ به زبان های فارسی و انگلیسی کرده است که در قسمت مقالات و گزارش های اقتصادی تازنمای بانک خاورمیانه قرار دارند.



یک گام به پیش

۱۳۹۴ به تأیید شورای نگهبان نیز رسید. این قانون که شامل ۱۷ ماده و پنج تبصره است، جرم حمایت مالی از تروریسم را دقیقاً تعریف و مصادیق آن را بیان و مجازات های مربوط به جرم را نیز در نظر گرفته است. بر اساس استانداردهای جهانی گزارش تخلفات پولشویی و تامین مالی تروریسم به مراجع ذی ربط مشمول قوانین افشای اسرار نمی شود. بنابراین نمایندگان دولت ایران با نمایندگان FATF دیدار و مستندات مربوط به اقدامات قانونی و مقررات تهیه شده را در اختیار آنان قرار دادند. در نشست اخیر FATF این نهاد با استقبال از تعهدات ایران برای بهبود تدابیر مقابله با پولشویی، برخی از محدودیت ها علیه ایران را به مدت یک سال معلق کرد اما ایران همچنان در لیست سیاه کشورهایی که ریسک بالایی دارند باقی ماند. این نهاد مالی وضعیت ایران را یک درجه بهبود بخشید و به کشورهای جهان پیشنهاد کرده که به موسسات مالی خود توصیه کنند با هوشیاری و احتیاط در روابط و مبادلات با ایران اقدام کنند. "اقدامات متقابل" در مورد کشورهایی انجام می شوند که با FATF همکاری نمی کنند و در نتیجه شدیدترین برخورد ممکن با آن کشورها انجام می شود. خروج ایران از این فهرست سبب می شود ریسک ایران در این زمینه کاهش یابد. با حذف ایران از فهرست کشورهای مشمول اقدامات متقابل مانع مهمی برای روابط تجاری و بانکی سایر کشورها با ایران حذف شده

در تاریخ ۲۴ ژوئن (چهارم تیر) اعلام شد که "گروه ویژه اقدام مالی" ایران را به مدت یک سال از فهرست کشورهای که باید علیه آنها اقدامات تقابلی و تنبیهی انجام شود، حذف کرده است. "گروه ویژه اقدام مالی" FATF یک نهاد بین المللی است که در سال ۱۹۸۹ بنیان گذاشته شده و بیش از ۱۹۸ کشور توصیه های آن را در زمینه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، پذیرفته و به عضویت این گروه یا نهادهای منطقه ای آن درآمده اند. این گروه از نظر تعداد اعضا و کشورهایی که با آنها همکاری دارند یکی از بزرگترین نهادهای بین المللی است. بعد از توافق برجام، یکی از مهم ترین مسائلی که بانک های خارجی برای ارتباط با ایران با آن مواجه بودند ارزیابی ریسک معامله با ایران و تعامل با بانک ها و شرکت های ایرانی بوده است. FATF ایران را در کنار میانمار و کره شمالی، در فهرست دولت های «غیرهمکار» و «مناطق پرخطر» و در لیست سیاه کشورهای دارای ریسک بالای پول شویی قرار داده بود. لذا بانک ها و موسسات اعتباری دنیا اغلب از همکاری با بانک ها و شرکت های ایرانی خودداری می کردند. پس از تدوین مقررات مبارزه با پولشویی مطابق استانداردهای بین المللی، لایحه تامین مالی تروریسم نیز تهیه و توسط مجلس تصویب شد و در ۱۳ اسفندماه سال



ساعت کاری شعبه های بانک خاورمیانه در روزهای شنبه، یکشنبه، سه شنبه و چهارشنبه از ساعت ۸:۰۰ الی ۱۶:۳۰، در روزهای دوشنبه به غیر از شعبه اصفهان از ساعت ۸:۰۰ الی ۱۸:۳۰ و در روزهای پنجشنبه از ساعت ۸:۰۰ الی ۱۳:۰۰ می باشد.

شعبه های بانک خاورمیانه

تهران	آفتاب	۱۰۰۱	میدان ونک، خیابان شهید خدای، تقاطع خیابان آفتاب، شماره ۱۱۸	۸۸۶۲۳۷۵۰ ۸۸۶۲۳۷۵۲
تهران	نوبخت	۱۰۰۲	خیابان خرمشهر، خیابان شهید عربعلی، نبش خیابان یازدهم، شماره ۵۸	۸۸۵۲۷۴۳۸ ۸۸۵۳۸۳۷۰
تهران	نیاوران	۱۰۰۳	خیابان شهید باهنر، بعد از سه راه یاسر، شماره ۲۹۹	۲۲۷۵۹۳۹۸ ۲۲۷۵۹۴۶۶
تهران	الهیه	۱۰۰۴	خیابان شهید فیاضی، خیابان شهید آقابزرگی، نبش بن بست بیژن، شماره ۳۳	۲۲۳۹۰۹۹۱ ۲۲۳۹۰۶۱۶
تهران	مهستان	۱۰۰۵	شهرک قدس، خیابان ایران زمین، شماره ۲۲۰۲	۸۸۵۶۱۶۵۶-۷
تهران	سعادت آباد	۱۰۰۶	سعادت آباد، بالاتر از میدان سرلشکر شهید طهرانی مقدم، نبش کوچه هفتم، شماره ۸۶	۲۲۳۸۲۹۳۸ ۲۲۳۸۲۹۴۶
تهران	بخارست	۱۰۰۷	خیابان احمد قصیر، نبش خیابان پنجم، شماره ۲	۸۸۷۲۹۹۲۵ ۸۸۷۲۹۹۱۶
تهران	زعفرانیه	۱۰۰۸	خیابان ولنجک، انتهای خیابان سیزدهم، تقاطع خیابان ثاراله، شماره ۲	۲۲۴۲۴۷۸۲ ۲۲۴۲۱۷۷۰
تهران	ظفر	۱۰۰۹	خیابان شهید دستگردی، بین بلوار نلسون ماندلا و خیابان ولی عصر، شماره ۲۷۷	۸۶۰۸۲۳۸۵
اصفهان	اصفهان	۳۰۰۱	میدان فیض، نبش خیابان میر، شماره ۵	۰۳۱-۳۶۶۴۴۶۸۳-۸۸
تبریز	تبریز	۴۵۰۱	شهرک ولی عصر، فلکه رودکی، خیابان رودکی، نبش کوچه سحر، شماره ۵۶۰	۰۴۱-۳۳۲۷۲۶۰۵-۹
شیراز	شیراز	۷۲۰۱	بلوار ستارخان، تقاطع خیابان عقیف آباد، شماره ۱۲۷	۰۷۱-۳۶۲۶۸۸۰۷ ۰۷۱-۳۶۲۶۸۳۹۱
مشهد	مشهد	۸۵۰۱	بلوار سجاد، بین چهارراه بهار و چهارراه گلریز، شماره ۴۸	۰۵۱-۳۷۵۶۲۲۲

بانک خاورمیانه علاوه بر ارائه تمامی خدمات یک بانک تجاری، سایر خدمات حوزه بازار پول و سرمایه را به صورت مستقیم و یا از طریق شرکت های زیرمجموعه یا وابسته با رعایت مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار فراهم کرده است.

شرکت تامین سرمایه کاردان

تهران، خیابان نلسون ماندلا، خیابان کاج آبادی، پلاک ۱۱۴، طبقه ۳ | ۹۶۶۲۱۱۰۰ | www.kardan.ir

شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه

تهران، خیابان شهید دستگردی، بین بلوار نلسون ماندلا و خیابان ولی عصر، شماره ۲۷۷ | ۸۶۰۸۰۹۱۹ | www.mebbco.com

شرکت فن آوری اطلاعات داده پردازان سیمای آفتاب

تهران، خیابان خرمشهر، خیابان شهید عربعلی، نبش خیابان یازدهم، شماره ۵۸ | ۴۳۶۵۷۰۰۰ | www.dsa.co.ir

شرکت صرافی خاورمیانه

تهران، سعادت آباد، بالاتر از میدان سرلشکر شهید طهرانی مقدم، بین کوچه هفتم و نهم | ۲۲۱۳۷۸۴۰ | www.exmeh.com

شرکت بیمه زندگی خاورمیانه (در شرف تاسیس)

تهران، خیابان احمد قصیر، نبش خیابان پنجم، شماره ۲ | ۴۲۱۷۸۷۱۰ | www.middleeastbank.ir

ساختمان ادارات مرکزی

تهران، خیابان احمد قصیر، نبش خیابان پنجم، شماره ۲
تلفن: ۴۲۱۷۸۰۰۰
دورنگار: ۰۲۱-۸۸۷۰۱۰۹۵
کدپستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷ تهران، صندوق پستی: ۴۴۴۵-۱۵۸۷۵
www.middleeastbank.ir
info@middleeastbank.ir



دریاچه سند کارون ۲ | نوروز ۱۳۹۵
عکس: شمیم ظاهریان